

بررسی وضعیت و عملکرد بیمه برنج و میزان موفقیت شرکتهای کارگزاری بیمه و ارزیابی خسارت محصولات کشاورزی در شهرستان تالش

دکتر جعفر یعقوبی*، دکتر احمد قیدی*، موسی بشارتی کیوی**

بازنگری و تدوین: حسین رسول اف (فراوند)

چکیده

با توجه به کمبود کارکنان متخصص کشاورزی و امور بیمه‌ای در شعبه‌های بانک کشاورزی، صندوق بیمه کشاورزی به عنوان متولی برنامه بیمه کشاورزی، از چند سال پیش، بهره‌گیری از توانمندیهای بخش خصوصی را در توسعه فعالیتهای بیمه‌ای، مورد نظر قرار داده است. در همین راستا، پژوهش حاضر، با هدف بررسی وضعیت و عملکرد برنامه بیمه کشاورزی، بویژه محصول برنج، و سنجش میزان موفقیت شرکتهای کارگزاری بیمه و ارزیابی خسارت محصولات کشاورزی در شهرستان تالش انجام گرفته است. این پژوهش، از نوع پژوهشهای کمی، غیر آزمایشی و کاربردی است. جامعه آماری تحقیق را بیمه‌گذاران سال زراعی ۹۰-۱۳۸۹ در چارچوب عمل بانک کشاورزی شعبه تالش و به تعداد ۲۹۵۷ نفر تشکیل دادند. جامعه نمونه پژوهش نیز، با استفاده از فرمول کوکران به تعداد ۱۵۳ نفر به طور کاملا تصادفی از میان بیمه‌گذاران پیشگفته انتخاب شد. ابزار تحقیق، پرسشنامه بود که تعیین روایی آن با بهره‌گیری از نظرها و دیدگاههای کمیته تحقیق و استادان راهنما و مشاور و اصلاحهای مورد نظر انجام گرفت. تعیین پایایی نیز به روش آزمون راهنما یا پابلوت تست با ۱۵ نفر از کشاورزان منطقه و با محاسبه آلفای کرونباخ صورت پذیرفت. مقدار آلفای کرونباخ برای بخشهای مختلف هم، بین ۰/۸۱ تا ۰/۹۲ به دست آمد. نتایج برگرفته از این پژوهش نشان داد، میانگین نمره دانش کشاورزان پیرامون بیمه و مزیت‌های آن ۱۰/۷۹ از ۲۰ است. نتایج تحلیل همبستگی نیز نشان داد، بین میزان سطح بیمه در سال ۹۰ با متغیرهای سطح بیمه در سال ۸۹، سن کشاورز، سابقه در کشاورزی، میزان زمین زراعی، درآمد خالص سالانه، سابقه بیمه‌گذاری، شرکت در کلاس بیمه، رضایت از کیفیت کلاسها، سطح کشت در سال ۸۹، مبلغ خسارت در سال ۸۹ و سطح زمین برای دریافت خسارت (سطح خسارت‌دیده) در سال ۸۹، رابطه مستقیم و معنیداری وجود دارد. تحلیل رگرسیونی عوامل مؤثر بر سطح بیمه هم نمایان کرد که سه متغیر سطح بیمه در سال پیشین، میزان زمین زراعی و میزان رضایت از بیمه در سالهای پیش، ۹۸ درصد از تغییرات متغیر وابسته را تبیین می‌کند.

کلیدواژه‌ها: بیمه، برنج، کارگزاری بیمه کشاورزی، ارزیابی خسارت، عملکرد، شهرستان تالش.

بیمه و
کشاورزی

سال نهم
شماره ۳۳ و ۳۴
۱۳۹۱

مقدمه

صندوق بیمه کشاورزی به عنوان متولی و مسئول برنامه بیمه در بخش کشاورزی کشور، در بطن بانک کشاورزی قرار دارد، و شعبه‌های بانک کشاورزی نیز به عنوان همکار میانجی، عملیات مربوط به بیمه و خسارت را نظارت و مدیریت می‌کنند. با توجه به حجم بالای کار شعبه‌های بانک کشاورزی به عنوان یک بانک تخصصی و محدود بودن تعداد کارکنان متخصص کشاورزی و امور بیمه‌ای مستقر در این شعبه‌ها، انجام تمام امور بیمه‌ای، بویژه عملیات صدور بیمه‌نامه و ارزیابی خسارت و نظارت بر حسن انجام امور و آمارهای ماهانه، با توجه به گستردگی چارچوب عمل شعبه‌ها و تعداد بهره‌برداران مناطق، و با در نظر گرفتن حجم عملیات بانکی و اعتباری، کاری بواقع دشوار به شمار می‌رود. همچنین نبود بازاریابی مناسب برای افزایش فروش بیمه‌نامه محصولات مختلف از سوی شعبه نیز که به‌روشنی می‌توان آن را از بررسی آمار صدور بیمه‌نامه‌ها تا پیش از ورود بخش خصوصی مشاهده کرد، از دیگر چالش‌های موجود است. این مسائل، همگی، ضرورت ورود بخش خصوصی را برای ایفای نقش بهتر و توسعه صنعت بیمه در چارچوب و قلمروی عمل شعبه‌های بانک، نمایان می‌سازد. استفاده از کارشناسان بخش خصوصی عضو سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی از جمله راهکارهای مناسب در این زمینه است و از سویی نیز می‌تواند، بخشی از مشکل بیکاری کارشناسان این رشته را هرچند به صورت فصلی بر طرف کند. این در حالی است که بیمه‌گذاران، به بی‌طرف بودن کارشناسان بخش خصوصی پیرامون سوگیری نکردن در بررسی پرونده‌های خسارتی نیز، تا حد بسیار زیادی باور دارند. از دیگر سو، سرعت رسیدگی به پرونده‌های خسارتی پیش از محو شدن اثرهای خسارت و تهیه مدارک و مستندات خسارت برای استوار ساختن پرونده خسارتی، بسیار درخور اهمیت و ضروری است که این امر نیز، با ورود بخش خصوصی، تحقق پذیرفته است.

با توجه به کشاورزی‌محور بودن درآمد استان گیلان، بویژه شهرستان تالش که به دلیل مساعد بودن شرایط اقلیمی، زراعت برنج، کشت برتر آن به شمار می‌آید. ضرورت حضور فعال این صنعت با در نظر گرفتن عوامل خطر موجود و ایجاد ثبات و اطمینان خاطر برای تولیدکنندگان برنج، آشکار می‌شود. از همین رو، اجرای برنامه بیمه به عنوان ابزاری برای افزایش ضریب امنیت تولید، بویژه با توجه به گستردگی تعداد بهره‌برداران و سطح زیر کشت این محصول در تالش، لازم بوده است. برنامه بیمه کشاورزی در استان گیلان، از سال زراعی ۶۸-۱۳۶۷ با بیمه زراعت برنج، در شهرستان صومعه سرا، آغاز به کار کرده و از سال زراعی پس از آن نیز، در همه شهرستانهای استان، از سوی صندوق بیمه و به وسیله شعبه‌های بانک کشاورزی استان، به اجرا درآمده است.

در همین راستا، افزون بر فعالیتهای صندوق بیمه و بانک کشاورزی، نیاز به حضور بخش خصوصی نیز، در جهت اجرای اصل ۴۴ خصوصی‌سازی، همانند بازویی پرتوان برای صندوق بیمه و بانک در راستای آسانسازی و سرعت بخشیدن و افزایش دقت در این بخش احساس شده است. به همین دلیل از سال ۱۳۸۱، طرح واگذاری و تصدیگری امور بیمه‌ای بخش کشاورزی (همچون امور بیمه‌های تجاری) به بخش خصوصی در سراسر کشور و از جمله

فصلنامه
پژوهشی

استان گیلان، به اجرا درآمد و از سال ۱۳۸۲ نیز، خدمات بیمه‌ای صندوق بیمه کشاورزی از راه کارگزاریهای خصوصی به بیمه‌گذاران شهرستان تالش ارائه شد. در هنگام انجام این پژوهش به نظر می‌رسید، پس از گذشت ۸ سال از فعالیت بخش خصوصی و کارگزاران آن در شهرستان تالش، لازم است که افزون بر نگاهی به وضعیت و عملکرد برنامه بیمه برنج در این شهرستان، میزان موفقیت این شرکتها از نظر ضریب نفوذ در بین بهره‌برداران چه از نظر سطوح تولید و چه از نظر تعداد بیمه‌گذاران و افزایش رضایتمندی بیمه‌گذاران و میزان تحقق یافتن هدفهای صندوق بیمه کشاورزی سنجیده شود. با توجه به توضیحات پیشگفته، لازم بود تا نقطه ضعف‌ها و قوت‌های این شرکتها مورد بررسی قرار گیرد. منظور از میزان موفقیت شرکتها کارگزاری خصوصی بیمه از دیدگاه ضریب نفوذ در میزان پوشش این صنعت از نظر سطح زیرکشت و تعداد بهره‌برداران در زیربخش بیمه‌گری است. همچنین در این پژوهش، چگونگی بررسی تخصصی ارزیابی خسارت این محصول از نظر افت میزان محصول تولیدی و سرعت رسیدگی به پرونده‌ها و دقت در بازدید و رعایت مقررات جاری صندوق بیمه، مورد نظر بوده است.

از سویی، پژوهش حاضر با توجه به ضرورت‌های یاد شده، تلاش می‌کند تا میزان تأثیر بیمه کشاورزی را بر ایجاد بستری مناسب برای کشاورزی، عملکرد شرکتها کارگزاری در افزایش سطح پوشش بیمه در مزارع، میزان دستیابی صندوق بیمه کشاورزی به هدفها و رسالت سازمانی خود، بررسی گرامتهای پرداختی در سالهای گذشته به بیمه‌گذاران و تأثیر آن بر افزایش بیمه‌پذیری، میزان رضایت کشاورزان از عملکرد بیمه و شرکتها کارگزاری، بررسی چگونگی اجرای آیین‌نامه‌های جاری بیمه و تأثیر آن بر ادامه روند بیمه‌پذیری، میزان دانش و اطلاعات بیمه‌گذاران از قوانین و مقررات جاری بیمه و خسارت و تعرفه‌های بیمه کشاورزی، و دیگر موارد مانند آن را بررسی کند.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

بیمه کشاورزی

قراردادی است میان کشاورز، به عنوان بیمه‌گذار و صندوق بیمه کشاورزی، به عنوان بیمه‌گر که در آن با پرداخت مبلغ حق بیمه، مورد بیمه را در مدت زمان مشخص در برابر خطرهای کنترل‌ناپذیر و عوامل قهری طبیعی زیر پوشش یک محصول خاص، بیمه می‌کنند تا خسارت محصول بیمه شده را در صورت وقوع خسارت زیرپوشش، پس از بررسی کارشناسانه، جبران کنند (صندوق بیمه کشاورزی، ۱۳۸۹).

شرکت کارگزاری بیمه کشاورزی

تشکیلاتی حقوقی که در راستای هدفهای صندوق بیمه کشاورزی در چارچوب یک شرکت طرف قرارداد با بانک کشاورزی به عنوان نمایندگی بیمه کشاورزی بر پا شده است تا با دریافت کارمزد مشخص نسبت به صدور بیمه‌نامه با رعایت تعرفه‌های ابلاغی از صندوق بیمه کشاورزی و تشکیل پرونده‌های خسارتی بیمه‌گذاران فعالیت کند.

ارزیاب خسارت بیمه کشاورزی

اشخاص حقیقی که همگی از دانش آموختگان رشته کشاورزی و عضو سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی هستند و با شرکت در آزمون مربوط و طی کردن دوره‌های آموزشی ارزیابی خسارت به عنوان ارزیاب خسارت بیمه کشاورزی با بانک کشاورزی، قرارداد می‌بندند و با دریافت کارمزد مشخص نسبت به ارزیابی خسارت پرونده‌های ارجاعی برپایه مقررات جاری صندوق بیمه کشاورزی اقدام می‌کنند.

در زمینه موضوعهای مربوط به این پژوهش، بررسیها و پژوهشهای گوناگونی در ایران و دیگر کشورهای جهان انجام گرفته است. در اینجا به شماری از این پژوهشها اشاره می‌شود:

نتایج بررسیهای مجردی، زمانی و احمدی (۱۳۸۶) نشاندهنده آن است که سه سازه یعنی میزان برآورده شدن انتظارات بیمه‌گذاران از سوی کارگزاران خصوصی، دیدگاه پیرامون بیمه محصولات کشاورزی و بهره‌مندی از امکانات زندگی، دارای اثر مستقیم معنیداری بر نگرش نسبت به کارگزاری خصوصی است. درحالی که دوسازه دیگر یعنی سن و سابقه بیمه‌گذاری، اثر خود را به گونه‌ای غیرمستقیم و از راه دیدگاه پیرامون بیمه محصولات کشاورزی، بر نگرش نسبت به کارگزاری خصوصی اعمال می‌کرد، ولی چهار سازه باقیمانده یعنی سابقه کار، وضعیت اقتصادی، سطح سواد و شغل، اگرچه دارای اثری مستقیم مثبت بر نگرش نسبت به کارگزاری خصوصی بودند، اما این اثرها از دیدگاه آماری معنیدار نیست.

یزدان‌پناه، زمانی و رضایی مقدم (۱۳۸۷) در پژوهش خود، به کمک تحلیل مسیر نشان دادند، در حالی که در مورد کل کشاورزان بیمه‌گذار، متغیرهای وجهه بانک کشاورزی، کیفیت خدمات دریافتی و میزان غرامت دریافتی کشاورزان از بیمه، بر رضامندی کشاورزان بیمه‌گذار تأثیر دارد، اما در مورد کشاورزان بیمه‌گذار پیشین، متغیرهای تعهد کشاورزان به بانک و کیفیت خدمات دریافتی و در مورد کشاورزان بیمه‌گذار کنونی، متغیرهای وجهه بانک کشاورزی در نزد کشاورزان و کیفیت خدمات دریافتی، از عوامل مؤثر بر رضامندی بیمه‌گذاران به شمار می‌آید.

در مطالعه‌ای که از سوی تیرایی یاری (۱۳۸۱) در استان خوزستان انجام شد، بین متغیرهای سن، سواد، و تعداد اعضای خانوار با پذیرش بیمه محصولات کشاورزی، رابطه مثبت و معنیداری وجود داشت. در مطالعه‌ای که از سوی صدیقی (۲۰۰۳) بر روی دوهزار برنجکار شمال ایران در مورد رضایتمندی آنها در ایجاد تعاونیهای تولیدی انجام گرفت، متغیر سن، رابطه‌ای منفی با رضایتمندی کشاورزان داشت. مطالعات اسمیت و باکوئث (۱۹۹۶) نیز، رابطه منفی سن و مشارکت در بیمه را تأیید می‌کند.

در تحقیقی که دریجانی و قربانی (۱۳۷۷) انجام دادند، متغیرهایی همچون اعتبارات، نوع کشاورزی و سابقه خطرپذیری کشاورز، تأثیر معنیداری بر مشارکت کشاورزان در طرح بیمه داشت. یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد، مقروض بودن کشاورز، عامل مهمی برای مشارکت وی در برنامه بیمه است، زیرا، حداقل سطح اطمینانی را برای وی پدید می‌آورد و از همین رو، از بیمه رضایت بیشتری دارد. مطالعات یعقوبی فرانی (۱۳۷۹) و جمشیدی (۱۳۷۹) نیز، این موضوع را تأیید می‌کند.

فصلنامه
پژوهشی

همچنین در پژوهشی دیگر که از سوی جمشیدی (۱۳۷۹) در استان آذربایجان شرقی انجام گرفت، مشخص شد، دامدارانی که مدت‌زمان بیشتری در برنامه‌های بیمه مشارکت کرده‌اند، رضایت بیشتری از عملکرد بیمه داشته‌اند. مطالعه سیرز و همکاران (۱۹۹۶) این موضوع را تأیید می‌کند.

جهانگرد (۱۳۷۸) در پژوهشی، دیدگاه‌های تعدادی از کارشناسان بیمه بانک کشاورزی را در زمینه عوامل جذب کشاورزان به بیمه محصولات کشاورزی در استان کرمان، بررسی کرده و به این نتیجه رسیده است که از دیدگاه کارشناسان، مهمترین عامل برای جذب کشاورزان به سوی بیمه محصولات کشاورزی، عملکرد مناسب و رضایتبخش صندوق بیمه کشاورزی است. همچنین انجام فعالیتهای اطلاع‌رسانی برای معرفی بیمه محصولات، بیشترین تأثیر را بر رضامندی آنها دارد. نتایج مطالعات یعقوبی فرانی (۱۳۷۹) و قائد امینی (۱۳۷۷) تأییدکننده این موضوع است. از دیگر سو، در مطالعه‌ای که از سوی تیرایی یاری (۱۳۸۱) در زمینه پذیرش طرح بیمه محصولات کشاورزی انجام گرفت، بین متغیرهای میزان استفاده از رسانه‌های انبوهی، میزان اطلاعات و آگاهی کشاورزان در مورد اهمیت بیمه، و پذیرش بیمه رابطه معنیداری به دست نیامد.

پژوهش دیگری در استان گلستان، از سوی چیدری و قلاوند (۱۳۸۲) انجام گرفت. نتایج به دست آمده از آن پژوهش نشان می‌دهد که شناخت و آگاهی کشاورزان از بیمه محصولات کشاورزی و مزیت‌های آن و عملکرد صندوق بیمه در بهبود کیفیت، انجام تعهدات و ارائه خدمات به مشتریان (کشاورزان) در گسترش و توسعه بیمه در میان کشاورزان، مؤثر خواهد بود. هرچند یعقوبی فرانی (۱۳۷۹) بر این باور است که نگرش، تأثیری بر مشارکت کشاورزان در بیمه محصولات کشاورزی ندارد.

زمانی، کرمی و یزدان‌پناه (۱۳۸۷) متغیرهای مؤثر بر رضامندی مشتری و بیمه‌گذار را در سه گروه اصلی و چند زیرگروه دسته‌بندی کردند (۱۱):

- ۱- ویژگی‌های کشاورزان که خود دربردارنده:
 - الف) ویژگی‌های شخصیتی کشاورز (سن، سواد، دارایی و مانند آن)
 - ب) نگرش و آگاهی کشاورز درباره بیمه
 - ج) تعهد کشاورز به بانک کشاورزی
 - د) تعداد و درصد خسارت وارد شده به کشاورز
 - ه) تعداد و میزان وام‌های دریافتی
 - و) تعداد و میزان کمک‌های بلاعوض دریافتی
 - ی) ویژگی‌های مدیریتی (تجربه، نوع کشت، تعداد قطعات) است.
- ۲- ویژگی‌های سازمان بیمه‌گذار، که دربرگیرنده:
 - الف) وجهه ظاهری بانک کشاورزی
 - ب) توانایی پاسخگویی به شکایتهاست.
- ۳- ویژگی‌های خدمت ارائه شده که آن نیز دربردارنده:
 - الف) حق بیمه

ب) میزان غرامت است.

ترکمانی (۱۳۸۸) در مقاله برگرفته از پژوهش خود در استان فارس می‌نویسد: نتایج به دست آمده از تخمین تابع تقاضا نشان می‌دهد که حق بیمه پرداختی، تأثیری منفی بر تقاضا برای بیمه شدن دارد. ولی این اثر از نظر آماری معنی‌دار نیست. این موضوع، مصاحبه با کشاورزان و دیگر نتایج برخاسته از بررسی عامل‌های مؤثر بر تقاضا برای بیمه می‌تواند نمایانگر آن باشد که اگرچه کشاورزان تمایل به پرداخت حق بیمه کمتری دارند، ولی اهمیت دیگر متغیرها از جمله درجه ریسک‌گریزی، تحصیلات، تجربه، آگاهی از مزیت‌های بیمه شدن و مقدار و سرعت پرداخت غرامت به وسیله صندوق بیمه در راغب شدن کشاورزان به بیمه شدن، از اهمیتی ویژه برخوردار است (۶).

حجتی و باکستل (۱۹۸۸) در مطالعه خود نشان دادند که میانگین و واریانس سود برگرفته از فعالیتهای کشاورزی، از عوامل مهم و مؤثر بر پذیرش بیمه کشاورزی است (۲۷). گودوین (۱۹۹۳) در پژوهش خود در ایالت آیوای آمریکا، نشان داد که مقدار زمین و ارزش آن، تأثیر مثبت و معنی‌داری بر تقاضای بیمه تولیدکنندگان ذرت دارد (۲۵). واندویر (۲۰۰۱) در پژوهشی، به این نتیجه رسید که خصوصیت‌های فردی، درآمد مزرعه و کشاورزی و سطح تحصیلات کشاورزان از عوامل اصلی تقاضای بیمه کشاورزی در ویتنام شمالی است (۳۳).

نیکویی و ترکمانی (۱۳۷۸) در پژوهش خود، متغیرهایی مانند میزان سواد زارعان، سن، سرمایه و تمام وقت بودن کار کشاورزی را عوامل تأثیرگذار برای تقاضای بیمه محصولات کشاورزی در استان فارس برشمردند.

کرباسی و کامبوزیا (۱۳۸۲) نشان دادند که احتمال پذیرش بیمه محصول از سوی افراد دارای زمین زراعی شخصی، بیشتر از دیگران است. همچنین کشاورزان جوان به دلیل ریسک‌پذیری بالاتر، تقاضای بیشتری برای بیمه کردن محصول خود داشته‌اند (۱۶).

محمودزاده و زیبایی (۱۳۸۳) در پژوهش خود نشان دادند که در گروه ریسک‌پذیر، نسبت بدهی به دارایی، و در گروه ریسک‌گریز، خدمات ترویجی، بیشترین تأثیر را بر تمایل بهره‌برداران کشاورزی به مشارکت در طرح بیمه پسته‌کاران استان کرمان دارد.

محمدی، رفیعی و ایروانی (۱۳۸۷) در مطالعه خود به این نتیجه رسیدند که برگزاری کلاسهای آموزشی و ترویجی برای زارعان و آشنا کردن آنها با هدفها و مزیت‌های بیمه، می‌تواند به افزایش تقاضای بیمه از سوی زارعان بینجامد. همچنین نظام بهره‌برداری اجاره‌ای، همواره عاملی در جهت تمایل نداشتن زارعان به بیمه شدن بوده است، از همین رو چنانچه زارعان صاحب و مالک زمین زراعی خود باشند، آنگاه تمایل آنها به بیمه شدن نیز، افزایش خواهد یافت (۲۱).

طبائیان و آجیلی (۱۳۸۹) در مطالعه‌ای دریافتند، آگاهسازی از بیمه و مزیت‌های آن و جا انداختن فرهنگ درست بیمه محصولات کشاورزی در میان همه باغداران ضروری به نظر می‌رسد. همچنین توجه به ابزارها و امکانات لازم برای این امر، دارای اهمیت است. نزدیکی به بانک کشاورزی و کارگزار بیمه و مهمتر از همه در دسترس بودن کارگزار و کارشناس بیمه

محصولات، باید مورد توجه قرار گیرد. فاصله زیاد روستاها تا شهرها و سخت‌گذر بودن و کوهستانی و خاکی بودن جاده‌های بین روستایی بسیار مهم است. در حقیقت، کمبود امکانات رفاهی و زیربنایی می‌تواند، زمینه منفی بودن میزان نگرش و ایستار نسبت به هر نوآوری و هر برنامه‌ای باشد. افزون بر آن، تعهد کشاورز نسبت به بانک کشاورزی، کاهش می‌یابد و دیدگاه منفی‌تری نسبت به وجهه‌ظاهری سازمان بیمه‌گر یا بانک وجود خواهد داشت (۱۳).

مهد و آرتمن (۲۰۰۵)، در سه منطقه از کشور اریتره به بررسی عامل‌های تأثیرگذار بر پذیرش بیمه حیوانات اهلی پرداختند. نتایج پژوهش آنها نشان داد که تحصیلات رسمی کشاورز و آگاهی از وجود بیمه حیوانات اهلی، سبب افزایش بیمه می‌شود؛ در حالی که سطح پایین درآمد، به‌کارگیری راهبردهای مدیریت خطر جایگزین و تنوع فعالیت‌های اقتصادی احتمال به‌کارگیری بیمه دام را کاهش می‌دهد.

جاکیندا و همکاران (۲۰۰۶) در غرب کشور کنیا به تعیین عامل‌های تأثیرگذار بر پذیرش بیمه در مزارع پرورش گاو پرداختند. نتایج به‌دست‌آمده نشان داد که جنسیت دامدار، سطح درآمد، عادت‌های فرهنگی، نژاد دام‌های موجود در دامداری، ارزش دام‌ها و نیز سطح سواد، متغیرهای تأثیرگذار بر پذیرش بیمه بوده‌اند.

زمانی و همکاران (۱۳۸۶) در پژوهشی در هشت استان کشور نشان دادند که آگاهی کشاورز از وجود بیمه، دریافت وام، خطرپذیری، فاصله تا کارگزار، تعهد فرد نسبت به بانک کشاورزی و اندازه واحد تولیدی، بر پذیرش بیمه مؤثر بوده است.

کرباسی (۱۳۷۹) در پژوهش خود در استان خراسان نشان داد که متغیرهای اعتبارات، آگاهی کشاورز از نرخ حقیقی محصول، تعداد مشاغل جانبی، میزان پس‌انداز بهره‌بردار و سطح زیرکشت، می‌تواند اثرهایی معنیدار بر پذیرش بیمه محصولات داشته باشد.

راستگو و رضوانفر (۱۳۸۶)، در مطالعه‌ای دیگر در شهرستان خدابنده، نشان دادند که سه متغیر سطح زیرکشت گندم دیم، تعداد دفعات دریافت وام و مقدار زمین، ۷۶ درصد از تغییرات را در متغیر وابسته شبیه رگرسیون پیشبینی می‌کنند (۸).

قلاوند و چیدری (۱۳۸۳) در پژوهش خود، در استان‌های نشان دادند که میان متغیرهای مستقل سواد، سطح زیرکشت، درآمد، آگاهی از هدف‌های بیمه، مشورت با دیگر گندمکاران، شرکت در کلاس‌های آموزشی ترویجی و تماس با مروجان کشاورزی، با متغیر وابسته میزان پذیرش بیمه این محصول، رابطه‌ای مستقیم و معنیدار وجود دارد.

ایروانی و همکاران (۱۳۸۵)، نیز در بررسی مشابهی نشان دادند که سطح سواد، دریافت گرامت، دریافت وام، آگاهی از بیمه، ارتباط با مروج و اندازه زمین بر پذیرش بیمه از سوی آنها مؤثر است.

عبداللهی‌عزت‌آبادی و اسلام‌لوییان (۱۳۸۶) در پژوهش خود نمایان ساختند که میزان تحصیلات، سن درخت پسته، میزان مصرف آب و کود شیمیایی، میزان بدهی کشاورزان، عملکرد محصول پسته، خطرپذیری و خطرگریزی بالای باغداران، آگاهی از وجود طرح بیمه آزمایشی یارانه‌دار پسته و داشتن مشاغل جانبی، اثری منفی بر پذیرش بیمه محصول دارد. در مقابل، سن کشاورز، خطرپذیری پایین و خطر خنثی بودن کشاورزان تأثیری مثبت بر

پذیرش بیمه داشته است.

چیزری، صادقی و نوروزی (۱۳۸۴) در مطالعه خود نمایان کردند که نتایج به دست آمده از ضریب همبستگی اسپیرمن نشان می‌دهد، از میان ویژگیهای فردی با درجه اطمینان ۹۵ درصد بین سطح سواد، سابقه خدمت و درآمد ماهانه در زمینه بیمه، با متغیر نیازهای آموزشی، رابطه منفی و معنیداری وجود دارد (۶).

کرمی، زمانی و کشاورز (۱۳۸۷) در تحقیقی به مقایسه کشاورزان ادامه‌دهنده و ادامه‌ننده بیمه محصولات کشاورزی از نظر میانگین متغیرهای وارد شده در تابع ممیزی نشان می‌دهد که کشاورزان ادامه‌دهنده بیمه محصولات کشاورزی موفق به دریافت وامهای بیشتری شده‌اند و همچنین از دیدگاه مساعدتری نسبت به وجهه ظاهری بانک، آگاهی بیشتر از بیمه، ایستار مثبت‌تر پیرامون بیمه، دیدگاه مثبت‌تر در زمینه شیوه پاسخگویی بانک به شکایتها، میزان غرامت دریافتی بیشتر و رضایتمندی بیشتر از بیمه برخوردارند (۱۷).

اسمیت و باکوئنت (۱۹۹۶)، در تحقیق خود در ایالت مونتانا در آمریکا، پس از بررسی متغیرهای تأثیرگذار بر مشارکت کشاورزان در طرح خرید بیمه محصولات کشاورزی، سابقه خطر، میزان بدهی به موسسه‌های اعتباری و بانکها، نوسانهای میزان محصول تولیدی و نرخ بیمه را در مشارکت کشاورزان در طرح بیمه گندم، مؤثر تشخیص دادند (۳۱).

اکوری (۱۹۸۹) در تحقیقی در سه ایالت لاگوس، اوگان و اوپو در کشور نیجریه، کمبود افراد آموزش دیده، کمبود زیرساخت‌های پایه‌ای، نبود تضمین مالی طرح برای کشاورزان را از موانع پذیرش بیمه معرفی کرده است (۳۰).

میشرا (۱۹۹۹) در تحقیقی در ایالت گجرات هندوستان مهمترین عوامل توسعه نظام بیمه کشاورزی را افزایش سطح پوشش بیمه‌های کشاورزی، شناسایی کشاورزان هدف، تأمین اعتبارات لازم برای جبران خسارت و برقراری ارتباطات مناسب‌تر با کشاورزان به شمار می‌آورد (۲۹).

ترکمانی (۱۳۷۸)، در تحقیق دیگر خود نتیجه می‌گیرد که کارایی و مخاطره‌پذیری کشاورزان بیمه شده، بالاتر است و مهمترین عوامل پذیرش بیمه را ایجاد اطمینان، کاهش زیان و خسارت، دریافت وام و پیروی از دیگران و همچنین، مهمترین عوامل نپذیرفتن بیمه کشاورزی را پرداخت نشدن بموقع خسارت، کافی نبودن میزان خسارت، دیوانسالاری و سرانجام، بالابودن حق بیمه بیان می‌کند.

ویلیامز و همکاران (۱۹۹۳) در پژوهش خود مشخص کردند، با تغییر میزان حق بیمه می‌توان بهره‌برداران دارای درجه ریسک‌گریزی متفاوت را به پذیرش بیمه محصولات کشاورزی گرایش داد.

آبیار و قدیریان (۱۳۷۴) در مطالعه‌ای در استان گلستان، نشان دادند که میزان اعتبارات دریافت شده از سوی کشاورزان، اثر مثبت، و سن بهره‌برداران، سطح بیمه شده دیگر محصولات، سابقه خطر در مزارع سویا و اندازه مزرعه، اثر منفی بر تمایل یا گرایش کشاورزان، نسبت به بیمه محصول سویا دارد.

قربانی و همکاران (۱۳۷۹) در پژوهش خود مطرح کردند که افزایش سطوح بیمه و بررسی

عوامل مؤثر بر تقاضای آن، برای سیاستگذاران می‌تواند، نقش مهمی در شناخت نقطه‌قوت‌ها و ضعف‌های این فرایند داشته باشد. برآورد مدل لجستیک آنان نشان داد که داشتن عملکرد منظم در مورد بیمه محصولات، در توسعه این صنعت بسیار سودمند است و ریسک را کاهش می‌دهد.

کرباسی (۱۳۸۰)، در پژوهش دیگری در استان خراسان نتیجه‌گیری کرد که درآمد سالانه محصولات کشاورزی، مهمترین عامل بازدارنده، و سطح زیرکشت محصول، مهمترین مشوق کشاورز در پذیرش بیمه گندم است.

ویجایا بهیناندا و سوریامانی (۱۹۹۹)، نیز در پژوهش خود در منطقه چیتور ایالت آندراپرادش هندوستان، نتیجه گرفتند که بین میانگین نمره‌های دانش زارعان بیمه‌گذار، و غیربیمه‌گذار، اختلاف معنی‌داری وجود دارد. آنان همچنین گزارش کردند که دانش کشاورزان پیرامون بیمه، با میزان تحصیلات و تعداد حضور مروج در منطقه مرتبط است (۳۴).

روش و ابزار پژوهش

این پژوهش، از نظر ماهیت، از نوع پژوهش‌های کمی، از دیدگاه میزان کنترل متغیرها از نوع غیر آزمایشی و از لحاظ هدف، «کاربردی» است. از سویی، از دیدگاه کنترل متغیرها، «پیشین پژوهی» است و از جنبه عملیات آماری «علی-رابطه‌ای»، «همبستگی» و «توصیفی» به شمار می‌آید.

روش جمع‌آوری اطلاعات در این تحقیق، در مرحله نخست، کتابخانه‌ای و مصاحبه است و در مرحله دوم و اصلی تحقیق، برای گردآوری اطلاعات از روش میدانی استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش را بیمه‌گذاران سال زراعی ۹۰-۱۳۸۹ شعبه تالش و به تعداد ۲۹۵۷ نفر تشکیل دادند که جامعه نمونه به طور کاملاً تصادفی به تعداد (n=۱۵۳) نفر با استفاده از فرمول کوکران از میان بیمه‌گذاران پیشگفته، انتخاب، و پرسشنامه‌های تحقیق نیز بین جامعه نمونه، توزیع و تکمیل شد.

ابزار گردآوری اطلاعات پژوهش نیز، پرسشنامه بوده که پس از اطمینان از روایی و اعتبار آن مورد استفاده قرار گرفته است. برای تعیین میزان اعتبار و روایی (validity) پرسشنامه، از نظرها و دیدگاه‌های استادان راهنما و مشاور و کمیته تحقیق استفاده شد و اصلاحات لازم بر آن صورت پذیرفت. برای تعیین پایایی پرسشنامه پایلوت تست با ۱۵ نفر از کشاورزان انجام گرفت و مقدار آلفای کرونباخ برای بخشهای مختلف محاسبه شد. مقدار آلفای کرونباخ برای بخشهای مختلف نیز، بین ۰/۸۱ تا ۰/۹۲ به دست آمد.

متغیرهای مورد مطالعه در این تحقیق نیز دربرگیرنده: ویژگیهای فردی پاسخگویان، وضعیت بیمه برنج و دریافت غرامت طی سالهای ۸۹ و ۹۰، میزان دانش و اطلاعات از بیمه، میزان رضایت از موارد بیمه، موانع پذیرش بیمه از سوی کشاورزان، بهبود کیفیت خدمات بیمه و افزایش رضایت بیمه‌گذار بوده است.

فرضیه‌های تحقیق

- ۱- بین سطح بیمه و سابقه کشاورزان در بیمه‌گذاری، ارتباط معنیداری وجود دارد.
- ۲- بین سطح بیمه و سن کشاورزان در بیمه‌گذاری ارتباط معنیداری وجود دارد.
- ۳- بین سطح بیمه و فاصله کشاورزان تا مکان شرکت کارگزاری بیمه، ارتباط معنیداری وجود دارد.
- ۴- بین سطح بیمه و درآمد کشاورزان، ارتباط معنیداری وجود دارد.
- ۵- بین سطح بیمه و میزان زمین کشاورزان، ارتباط معنیداری وجود دارد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

برای تجزیه و تحلیل اطلاعات این پژوهش از آماره‌های توصیفی و استنباطی با بهره‌مندی از نرم‌افزار Spss در محیط Windows استفاده شد. از جمله آماره‌های توصیفی به کار رفته می‌توان به جدولهای فراوانی، میانگین، انحراف معیار، ضریب تغییرات مقادیر، اشاره داشت.

نتایج و یافته‌های پژوهش

الف) نتایج توصیفی داده‌ها

ویژگیهای فردی پاسخگویان

۱- جنسیت پاسخگویان

از جامعه نمونه ۱۵۳ نفری پژوهش حاضر، ۱۹ نفر یا ۱۲/۴ درصد از افراد، مونث، و ۱۳۴ نفر یا ۸۷/۶ درصد، مذکر هستند.

۲- سن پاسخگویان

میانگین سن پاسخگویان، ۴۹/۵ سال است و حداقل سن پاسخگویان، ۳۰ سال و حداکثر سن آنها ۸۱ سال است. بیشترین فراوانی سنی، ۴۵ سال است و تعداد ۱۱ نفر و برابر با ۷/۲ درصد از پاسخگویان را دربرمی‌گیرد.

۳- محل سکونت پاسخگویان

تعداد ۲۴ نفر از پاسخگویان، شهرنشین بودند که ۱۵/۷ درصد جامعه مورد نظر را در برمی‌گیرد. تعداد ۱۲۹ نفرشان نیز در روستا ساکن هستند که ۸۴/۳ درصد از پاسخگویان را در برمی‌گیرد.

۴- وضعیت تأهل پاسخگویان

از مجموع پاسخگویان، تنها ۲ نفر مجرد بودند که ۱/۳ درصد جامعه مورد نظر را در برمی‌گیرد و ۱۵۱ نفر دیگر که ۹۸/۷ درصد آنان را تشکیل می‌دهد، متأهل هستند.

۵- میزان تحصیلات پاسخگویان

میانگین میزان سواد پاسخگویان ۷ کلاس است. حداقل میزان تحصیل، بیسواد است که به تعداد ۳۳ نفر و برابر با ۲۱/۶ درصد از پاسخگویان را در برمی‌گیرد و حداکثر میزان سواد

در این جامعه، کارشناسی ارشد یا فوق لیسانس است که تنها ۱ نفر و برابر با ۰/۷ درصد از پاسخگویان را در برمی‌گیرد. بیشترین فراوانی میزان سواد نیز، مربوط به مقطع دیپلم با تعداد ۳۴ نفر است که ۲۲/۲ درصد پاسخگویان را دربردارد.

۶- میزان سابقه‌کار کشاورزی پاسخگویان

میانگین سابقه‌کار پاسخگویان، ۲۸/۴ سال، و حداقل سابقه، ۴ سال و به تعداد ۲ نفر یا ۱/۳ درصد از پاسخگویان است. حداکثر سابقه نیز، ۶۰ سال و به تعداد ۱ نفر یا ۰/۷ درصد از پاسخگویان است. بیشترین فراوانی سابقه به تعداد ۲۷ نفر است که ۱۷/۶ درصد پاسخگویان را با ۳۰ سال سابقه کار دربرمی‌گیرد.

۷- فاصله پاسخگویان تا دفتر شرکت کارگزاری بیمه

میانگین فاصله پاسخگویان تا محل یا دفتر شرکت کارگزاری ۹/۷ کیلومتر است. حداقل این فاصله، ۱ کیلومتر و برای ۳ نفر از افراد یا ۲ درصد از بیمه‌گذاران و حداکثر فاصله نیز، ۴۰ کیلومتر و برای ۱ نفر یا ۰/۷ درصد جامعه موردنظر است. بیشترین فراوانی فاصله ۵ کیلومتر بوده که ۲۳ نفر از پاسخگویان را با ۱۵ درصد دربرمی‌گیرد.

۸- میزان زمین زراعی پاسخگویان

میانگین مساحت زمین زراعی جامعه مورد بررسی ۱/۶ هکتار بوده و حداقل این مساحت ۰/۳ هکتار مربوط به ۱ نفر یا ۰/۷ درصد از افراد و حداکثر مساحت هم، ۵ هکتار و مربوط به ۲ نفر یا ۱/۳ درصد از پاسخگویان است. بیشترین فراوانی مساحت، ۱ هکتار بوده که برای ۳۰ نفر یا ۱۹/۶ درصد از پاسخگویان است.

۹- وضعیت تأمین آب مطمئن زراعی برای مزرعه

تعداد ۳۴ نفر از پاسخگویان یعنی ۲۲/۲ درصد آنان از نهرهای کشاورزی آب مطمئن را برای زمین خود فراهم می‌کنند و تعداد ۵۲ نفر از آنان یعنی ۳۴ درصد، از آب رودخانه و تعداد ۱۶ نفر یعنی ۱۰/۵ درصد، از آب چاههای عمیق مشاعی و تعداد ۵۱ نفر از این پاسخگویان یعنی ۳۳/۳ درصد، از آب چاههای نیمه عمیق اختصاصی برای آبیاری مزرعه‌های خود استفاده می‌کنند.

۱۰- میزان درآمد سالانه از مزرعه

میانگین درآمد خالص سالانه پاسخگویان از مزرعه ۴/۱ میلیون تومان است. حداقل درآمد نیز، ۰/۷ میلیون تومان و به تعداد ۱ نفر یعنی ۰/۷ درصد از پاسخگویان بوده و حداکثر آن ۱۵ میلیون تومان و به تعداد ۱ نفر است که ۰/۷ درصد آنان را دربرمی‌گیرد. بیشترین فراوانی میزان درآمد، مبلغ ۴ میلیون تومان بوده که ۲۰ نفر از بیمه‌گذاران یعنی معادل ۱۳/۱ درصد آنان را دربرمی‌گیرد.

۱۱- سابقه بیمه‌گذاری پاسخگویان

میانگین سابقه بیمه‌گذاری پاسخگویان ۴/۷ سال است. حداقل سابقه بیمه‌گذاری نیز، ۱ سال و به تعداد ۱ نفر یا ۰/۷ درصد از افراد، و حداکثر سابقه بیمه‌گذاری، ۲۰ سال و به تعداد ۱ نفر یا ۰/۷ درصد است. بیشترین فراوانی سابقه بیمه‌گذاری ۳ سال است که مربوط به ۴۳ نفر بیمه‌گذار یا ۲۸/۱ درصد از پاسخگویان می‌شود.

۱۲- شرکت کردن پاسخگویان در کلاسهای ترویجی بیمه

تنها ۱۸ نفر از پاسخگویان که برابر با ۱۱/۸ درصد آنان است در کلاسهای ترویجی بیمه شرکت کرده‌اند. ۱۳۵ نفر دیگر یعنی ۸۸/۲ درصد از آنان، در این کلاسها حضور نداشته‌اند. از ۱۸ نفر شرکت‌کننده در کلاسها نیز، ۷ نفر یعنی ۴/۶ درصد از افراد، تنها ۱ بار، ۵ نفر یا ۳/۳ درصد، ۲ بار، ۲ نفر یا ۱/۳ درصد، ۳ بار، ۱ نفر یا ۰/۷ درصد، ۴ بار، ۱ نفر یا ۰/۷ درصد، ۵ بار، و سرانجام، ۲ نفر یا ۱/۳ درصد، ۱۰ بار در کلاسها شرکت کرده‌اند.

۱۳- میزان رضایت پاسخگویان از کیفیت مطالب ارائه شده در کلاسها

برپایه یافته‌های پژوهش، تعداد ۱۳۵ نفر از پاسخگویان که ۸۸/۲ درصد از آنان را دربردارد، در کلاسها شرکت نکرده‌اند و در نتیجه تنها ۱۸ نفر می‌توانند درباره رضایت از کلاسها، پاسخگو باشند. از این ۱۸ نفر شرکت‌کننده نیز، تعداد ۸ نفر یا ۵/۲ درصد از آنها، کاملاً راضی، ۸ نفر یا ۵/۲ درصد، راضی، ۱ نفر یا ۰/۷ درصد، بی‌نظر، ۱ نفر یا ۰/۷ درصد نیز، ناراضی هستند.

۱۴- تعدد شغل پاسخگویان

تعداد ۷۰ نفر از پاسخگویان که برابر، ۴۵/۸ درصد آنان است، غیر از کشاورزی، شغل دیگری نیز دارند. تعداد ۸۳ نفر یا ۵۴/۲ درصد از پاسخگویان نیز، فقط دارای شغل کشاورزی هستند.

۱۵- سطح بیمه شده سال جاری پاسخگویان

میانگین سطح بیمه شده سال جاری پاسخگویان ۱/۶ هکتار است. حداقل سطح بیمه شده سال جاری نیز ۰/۳ هکتار یا ۰/۷ درصد، و حداکثر سطح بیمه شده سال جاری، ۵ هکتار یا ۱/۳ درصد است. بیشترین فراوانی سطح بیمه شده سال جاری نیز، مساحت ۱ هکتار با تعداد ۳۰ نفر بیمه‌گذار یا ۱۹/۶ درصد از پاسخگویان است.

۱۶- استفاده از وام بانکی پاسخگویان در ۳ سال گذشته

تعداد ۸۸ نفر از پاسخگویان یا ۵۷/۵ درصد آنان، در ۳ سال گذشته (در زمان پژوهش)، از وام بانکی استفاده نکرده‌اند. تعداد ۶۵ نفر دیگر که برابر با ۴۲/۵ درصد از پاسخگویان است، در این ۳ سال، از وام بانکی استفاده کرده‌اند. تعداد ۱۶ نفر یا ۱۰/۵ درصد، تنها ۱ بار، تعداد ۹ نفر یا ۵/۹ درصد، ۲ بار، تعداد ۳۶ نفر یا ۲۳/۵ درصد، ۳ بار، تعداد ۲ نفر یا ۱/۳ درصد، ۴ بار، تعداد ۱ نفر یا ۰/۷ درصد، ۶ بار، و تعداد ۱ نفر یا ۰/۷ درصد از پاسخگویان نیز، ۷ بار از وام بانکی استفاده کرده‌اند.

۱۷- مطالعه نشریه‌ها و مجله‌های بیمه‌ای از سوی پاسخگویان

تعداد ۱۴۵ نفر یا ۹۴/۸ درصد پاسخگویان، از مجله‌ها و نشریه‌های بیمه‌ای استفاده نکرده‌اند و تنها ۸ نفر از آنان یا ۵/۲ درصد از ایشان، در زمینه استفاده از این رسانه، پاسخ مثبت داده‌اند. از این ۸ نفر، ۱ نفر به تعداد ۱ بار، ۲ نفر-۲ بار، ۳ نفر-۳ بار، ۱ نفر-۵ بار و ۱ نفر به تعداد ۱۰ بار از نشریه‌های بیمه‌ای استفاده کرده‌اند.

وضعیت بیمه برنج و دریافت غرامت در سالهای ۱۳۸۹ و ۱۳۹۰

۱- میزان سطح برنج کشت شده پاسخگویان

جدول شماره ۱: میزان سطح برنج کشت شده پاسخگویان در سال ۸۹

حداقل سطح	حداکثر سطح	میانگین	انحراف معیار	بیشترین فراوانی سطح
۰/۳	۵	۱/۶	۰/۹۵	۱

جدول شماره ۲: میزان سطح برنج کشت شده پاسخگویان در سال ۹۰

حداقل سطح	حداکثر سطح	میانگین	انحراف معیار	بیشترین فراوانی سطح
۰/۳	۵	۱/۶	۰/۹۵	۱

۲- میزان سطح برنج بیمه شده پاسخگویان

جدول شماره ۳: میزان سطح برنج بیمه شده پاسخگویان در سال ۸۹

حداقل سطح بیمه شده	حداکثر سطح بیمه شده	میانگین	انحراف معیار	بیشترین فراوانی سطح بیمه شده
۰/۳	۵	۱/۵	۰/۹۱	۲ و ۱

جدول شماره ۴: میزان سطح برنج بیمه شده پاسخگویان در سال ۹۰

حداقل سطح بیمه شده	حداکثر سطح بیمه شده	میانگین	انحراف معیار	بیشترین فراوانی سطح بیمه شده
۰/۳	۵	۱/۵	۰/۹۱	۲ و ۱

۳- حق بیمه پرداختی پاسخگویان در سال ۸۹

جدول شماره ۵: میزان حق بیمه پرداختی پاسخگویان (به تومان) در سال ۸۹

حداقل مبلغ	حداکثر مبلغ	میانگین	بیشترین فراوانی مبلغ
۶۰۰۰	۳۹۲۲۰۰۰	۸۳۲۶۵	۲۰۰۰۰

جدول شماره ۶: وضعیت حق بیمه پرداختی پاسخگویان (به تومان) در سال ۹۰

حداقل مبلغ	حداکثر مبلغ	میانگین	بیشترین فراوانی مبلغ
۶۹۰۰	۸۰۰۰۰۰	۱۰۹۵۶۸	۲۳۰۰۰

۴- گزینه انتخابی پاسخگویان درباره نوع بیمه برنج ارائه شده از سوی صندوق بیمه کشاورزی در سال ۱۳۸۹، تعداد ۱۲۷ نفر از پاسخگویان که برابر با ۸۳ درصد آنان است، از میان

بیمه و
کشاورزی

سال نهم
شماره ۳۳ و ۳۴
۱۳۹۱

گزینه‌های درخور انتخاب بیمه برنج که از سوی صندوق بیمه کشاورزی ارائه شده بود، گزینه ۱ را انتخاب کرده‌اند. تعداد ۲۲ نفر یا ۱۴/۴ درصد از آنها، گزینه ۳ و تعداد ۴ نفر یا ۲/۶ درصد، گزینه ۴ بیمه برنج را در سال ۸۹ انتخاب کرده‌اند. لازم به یادآوری است که در سال ۸۹، صندوق بیمه کشاورزی، بیمه برنج گزینه ۲ را در تالش عرضه نکرده بوده است.

جدول شماره ۷: وضعیت گزینه انتخابی پاسخگویان در سال ۸۹

گزینه	فراوانی	درصد
گزینه ۱	۱۲۷	۸۳
گزینه ۳	۲۲	۱۴/۴
گزینه ۴	۴	۲/۶
جمع	۱۵۳	۱۰۰

در سال ۱۳۹۰، از مجموع افراد پاسخگو، تعداد ۲ نفر یا ۱/۳ درصد از پاسخگویان، بیمه‌گذار نبوده و بنابراین هیچ گزینه‌ای انتخاب نشده است. تعداد ۹۴ نفر یا ۶۱/۴ درصد از افراد، گزینه ۱، تعداد ۲۵ نفر یا ۱۶/۳ درصد، گزینه ۲، تعداد ۱۶ نفر یا ۱۰/۵ درصد، گزینه ۳، و تعداد ۱۶ نفر یا ۱۰/۵ درصد، گزینه ۴ بیمه برنج را برگزیده‌اند.

جدول شماره ۸: وضعیت گزینه انتخابی پاسخگویان در سال ۹۰

گزینه	فراوانی	درصد
گزینه ۱	۹۴	۶۱/۴
گزینه ۲	۲۵	۱۶/۳
گزینه ۳	۱۶	۱۰/۵
گزینه ۴	۱۶	۱۰/۵
جمع	۱۵۱	۹۸/۷

۵- میزان سطح خسارت وارد شده به پاسخگویان

جدول شماره ۹: میزان سطح خسارت وارد شده به پاسخگویان در سال ۸۹

حداقل سطح خسارت	حداکثر سطح خسارت	میانگین	انحراف معیار	بیشترین فراوانی
صفر	۳/۷	۰/۶	۰/۵۷	۰/۵

جدول شماره ۱۰: میزان سطح خسارت وارد شده به پاسخگویان در سال ۹۰

حداقل سطح خسارت	حداکثر سطح خسارت	میانگین	انحراف معیار	بیشترین فراوانی
۰/۲	۴	۰/۸	۰/۶۲	۰/۵

۶- میزان غرامت دریافتی پاسخگویان

جدول شماره ۱۱: میزان غرامت دریافتی پاسخگویان در سال ۸۹

حداقل مبلغ	حداکثر مبلغ	میانگین	بیشترین فراوانی مبلغ
۴۰۰۰۰	۴۴۰۰۰۰۰	۳۳۸۶۹۲	۱۸۰۰۰۰

جدول شماره ۱۲: میزان غرامت دریافتی پاسخگویان در سال ۹۰

حداقل مبلغ	حداکثر مبلغ	میانگین	بیشترین فراوانی مبلغ
۸۵۰۰۰	۷۳۰۰۰۰۰	۷۰۳۶۷۹	۲۰۰۰۰۰

میزان دانش و اطلاعات پاسخگویان در زمینه آیین‌نامه بیمه دانش کشاورزان پیرامون بیمه، با استفاده از ۱۵ پرسش عینی محاسبه شد. به هر پرسش درست، ۱ نمره و به هر پرسش نادرست، صفر داده می‌شود. نمره کل هر فرد نیز از مجموع نمره ۱۵ پرسش، به دست می‌آید. برای آسان شدن تحلیل و درک نمره‌ها نیز، با استفاده از تناسب، نمره‌ها از ۲۰ محاسبه شد. نتایج این پرسشنامه نشان داد، میانگین نمره کشاورزان ۱۰/۷۹ با انحراف معیار ۴/۶۰ بود.

جدول شماره ۱۳: توزیع پاسخگویان بر حسب نمره کل دانش در زمینه بیمه

نمره	درصد فراوانی	فراوانی تجمعی
زیر ۱۰	۴۷/۱	۴۷/۱
۱۰ تا ۱۲	۱۸/۹	۶۶
۱۲ تا ۱۵	۱۵	۸۱
بالای ۱۵	۱۹	۱۰۰

میزان رضایت پاسخگویان از وضعیت بیمه محصول برنج میزان رضایت پاسخگویان از وضعیت بیمه محصول برنج، با بهره‌گیری از ۲۷ گزینه مورد سنجش قرار گرفت. در این سنجش، از طیف لیکرت ۵ سطحی استفاده شد که نتایج به‌دست‌آمده از آن در جدول شماره ۱۴ آمده است.

بیمه و کشاورزی

سال نهم
شماره ۳۳ و ۳۴
۱۳۹۱

جدول شماره ۱۴: میزان رضایت پاسخگویان از وضعیت بیمه محصول برنج

ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	گزینه مورد سنجش
۰/۱۸	۰/۷۵	۴/۱۷	اعتماد و اطمینان شما به کارکنان شرکت کارگزاری
۰/۲۰	۰/۸۴	۴/۱۷	رعایت تعرفه‌های بیمه از سوی شرکت کارگزاری
۰/۲۱	۰/۸۵	۳/۹۹	تنظیم بموقع بیمه‌نامه از سوی شرکت کارگزاری بیمه کشاورزی
۰/۲۴	۰/۹۵	۳/۹۳	فعالیت شرکتهای کارگزاری در غیر از ساعات اداری
۰/۲۵	۳/۹۸	۳/۹۰	میزان رضایت شما در زمینه فعالیت ارزیابان خسارت در اوقات غیراداری و روزهای تعطیل برای تسریع روند بررسی پرونده‌ها
۰/۲۵	۰/۹۷	۳/۸۶	میزان تحصیلات ارزیابان و فعالیت بیشتر آنها در طرح ناظران برنج
۰/۲۳	۰/۸۹	۳/۸۱	شیوه پاسخگویی به پرسشهای شما در مراجعه به شرکت کارگزاری
۰/۲۵	۰/۹۴	۳/۷۸	برخورد مدیرعامل شرکت کارگزاری بیمه کشاورزی با بیمه‌گذاران
۰/۲۳	۰/۸۸	۳/۷۵	برخورد کارکنان شرکت کارگزاری بیمه کشاورزی با بیمه‌گذاران
۰/۲۴	۱/۲۹	۳/۷۴	کیفیت کلاسهای آموزشی تشکیل شده از سوی شرکت کارگزاری بیمه کشاورزی
۰/۲۷	۰/۹۹	۳/۷۰	روند بررسی پرونده‌ها از نظر تخصصی با توجه به تواناییهای علمی
۰/۲۷	۰/۹۸	۳/۶۴	سرعت بازدید از سطوح خسارت دیده از سوی ارزیابان پس از تسلیم درخواست به شرکت
۰/۲۳	۱/۲۰	۳/۶۲	استفاده از ارزیابان بومی شهرستان در ارزیابی و بازدید از سطوح خسارت دیده
۰/۲۸	۰/۹۸	۳/۵۴	دسترسی آسان به شرکت کارگزاری
۰/۲۸	۰/۹۷	۳/۵۰	میزان رضایت شما از شیوه برخورد ارزیابان خسارت و دقت در رویت مورد خسارت
۰/۳۷	۱/۲۷	۳/۴۶	توضیح موارد آیین‌نامه‌ای بیمه و عوامل زیرپوشش بیمه از سوی متصدی صدور بیمه‌نامه در شرکت کارگزاری
۰/۲۷	۰/۹۳	۳/۳۹	فضای فیزیکی شرکت از نظر ارائه خدمات بیمه‌ای
۰/۳۰	۰/۹۹	۰/۳۴	میزان تأثیر بیمه کشاورزی در پیشرفت و ثبات درآمد کشاورزی شما
۰/۳۳	۱/۱۰	۳/۳۲	میزان رضایت شما از اطلاع رسانی و تبلیغات شرکت کارگزاری بیمه در جهت افزایش سطح پوشش بیمه و افزایش تعداد بیمه‌گذاران
۰/۲۸	۰/۹۱	۳/۲۵	عملکرد بیمه کشاورزی در کاهش نگرانی برخاسته از پدید آمدن خسارت
۰/۲۷	۰/۸۶	۳/۲۰	میزان رضایت شما از عوامل زیرپوشش بیمه
۰/۲۷	۰/۸۵	۳/۱۱	موفقیت بیمه کشاورزی در جبران تقریبی خسارتهای وارد شده به بیمه شدگان کشاورزی
۰/۳۹	۱/۱۶	۲/۹۵	اگر امسال خسارت نگیرید تاجه حد تمایل دارید که در سال بعد بیمه شوید
۰/۳۴	۱/۰۲	۲/۹۵	باتوجه به گزینه انتخابی تان، میزان رضایتتان از غرامت سال پیش
۰/۴۳	۱/۱۹	۲/۷۶	رضایت در زمینه زمان پرداخت غرامت خسارت مزارع برنج پس از بازدید ارزیابان خسارت
۰/۳۹	۱/۰۷	۲/۷۴	باتوجه به گزینه انتخابی تان، میزان رضایتتان از غرامت دوسال پیش
۰/۵۶	۱/۴۳	۲/۵۴	مراجعه بازاریابان شرکت کارگزاری بیمه کشاورزی برای کاهش هزینه رفت و آمد و صدور بیمه‌نامه در محل سکونت شما

توضیح طیف: ۵ = خیلی زیاد، ۴ = زیاد، ۳ = تاحدی، ۲ = کم، ۱ = خیلی کم.
برگرفته از: یافته‌های پژوهش

چنانکه داده‌های جدول شماره ۱۴ نشان می‌دهد، میزان رضایت کشاورزان از اعتماد و اطمینان به کارکنان شرکت کارگزاری و رعایت تعرفه‌های بیمه از سوی این شرکت، در حد بالاتر از زیاد (طیف لیکرت ۴) است. همچنین، میزان رضایت آنها از موارد مربوط به ۵ پرسش پایانی جدول شماره ۱۴، همگی در حد کمتر از متوسط (طیف لیکرت ۳) بوده و در دیگر موارد نیز، رضایت در حد متوسط تا زیاد، گزارش شده است.

موانع و دشواریهای پذیرش بیمه از سوی کشاورزان
 موانع و تنگناهای پذیرش بیمه از سوی کشاورزان به تعداد ۳۷ مانع با استفاده از طیف لیکرت ۵ سطحی از راه پرسشنامه، از بیمه‌گذاران سال زراعی ۹۰-۱۳۸۹ سنجیده شد که نتایج به‌دست‌آمده از آن، در جدول شماره ۱۵ آمده است.

جدول شماره ۱۵: موانع و چالشهای پذیرش بیمه از سوی کشاورزان شهرستان تالش

موانع و چالشها	میانگین	انحراف معیار	ضریب تغییرات
سختگیری در پرداخت غرامت به بیمه‌گذاران	۴/۰۱	۱/۰۹	۰/۲۷
طولانی بودن فاصله زمانی تعیین غرامت تا پرداخت غرامت	۳/۹۷	۱/۱۵	۰/۳۹
پایین بودن مبلغ مربوط به غرامت پرداختی به کشاورزان	۳/۹۵	۱/۱۴	۰/۳۹
پایین بودن غرامت	۳/۹۵	۱/۰۴	۰/۳۶
پرداخت نشدن بموقع خسارت	۳/۹۵	۱/۱۲	۰/۲۸
پایین بودن درآمد سالانه کشاورزان	۳/۷۸	۰/۹۹	۰/۲۶
رضایت نداشتن از میزان غرامت پرداخت شده در سالهای گذشته	۳/۷۲	۱/۱۵	۰/۳۱
اعمال سلیقه‌های شخصی در ارزیابیها	۳/۵۸	۱/۰۸	۰/۳۰
اختصاص کم یارانه پرداختی دولت، (سهام دولت) به نسبت کل حق بیمه	۳/۵۴	۱/۱۶	۰/۳۳
نامناسب بودن خسارتهای زیرپوشش بیمه	۳/۵۰	۱/۰۳	۰/۲۹
مطمئن نبودن از پرداخت غرامت	۳/۴۵	۱/۱۲	۰/۳۲
کم بودن قدرت انتخاب کشاورزان در استفاده از خدمات بیمه‌ای	۳/۴۱	۱/۰۳	۰/۳۰
بالا بودن نرخ بیمه	۳/۴۱	۱/۰۰	۰/۲۹
آگاه نکردن کشاورزان در زمینه تعهدات بیمه‌گر و بیمه‌گذار	۳/۴۰	۱/۱۸	۰/۳۵
محدود بودن تنوع پوشش بیمه‌ای محصولات	۳/۴۰	۱/۰۰	۰/۲۹
نبودن تخفیف برای کشاورزانی که در سالهای گذشته غرامتی دریافت نکرده‌اند	۳/۳۷	۱/۲۱	۰/۳۶
وجود ضعف فنی در کارگزاران ارزیاب	۳/۳۵	۱/۱۵	۰/۳۴
اطلاع‌رسانی ضعیف در زمینه مقدار حق بیمه	۳/۳۴	۱/۱۰	۰/۳۳
پایین بودن سطح تحصیلات کشاورزان	۳/۳۴	۱/۰۸	۰/۳۲
بالا بودن سن کشاورزان	۳/۳۲	۱/۰۶	۰/۳۲
دیوانسالاری (بوروکراسی) زیاد در بیمه کردن محصولات	۳/۳۲	۱/۱۴	۰/۳۴
نبود تناسب بین حق بیمه پرداختی با تعهدات بیمه‌گر	۳/۳۰	۱/۰۶	۰/۳۲
نبود نقدینگی کافی در زمان بیمه محصول	۳/۳۰	۱/۰۴	۰/۳۲
نبود آگاهی از میزان حق بیمه	۳/۳۰	۱/۱۵	۰/۳۵
نبود پاسخگویی مناسب به شکایتهای کشاورزان در زمینه غرامت پرداختی	۳/۲۹	۱/۱۸	۰/۳۶
کمبود افراد آموزش دیده در کارگزاریهای بیمه	۳/۲۶	۱/۱۰	۰/۳۴
نداشتن پوشش برخی از عوامل خطر در مورد برخی از محصولات	۳/۲۴	۱/۱۹	۰/۳۷
دیوانسالاری (بوروکراسی) زیاد در دریافت حق بیمه محصولات	۳/۲۲	۱/۱۵	۰/۳۶
پایین بودن احتمال خطر	۳/۱۹	۱/۰۶	۰/۳۳
بالا بودن مبلغ حق بیمه‌ها و افزایش صعودی هر ساله آن	۳/۱۹	۱/۱۲	۰/۳۵
برخورد نامناسب برخی از کارگزاران ارزیاب با کشاورزان	۳/۰۶	۱/۱۶	۰/۳۸
مطمئن نبودن از برداشت محصول	۲/۹۹	۱/۰۴	۰/۳۵
دور بودن شرکتهای خدمات بیمه‌ای از مراکز فعالیت کشاورزان	۲/۹۸	۱/۰۵	۰/۳۵
نداشتن بازدید بموقع از سوی کارشناسان ارزیاب (پیش از محو آثار خسارت)	۲/۹۷	۱/۳۵	۰/۴۶
نقدی بودن فروش بیمه‌نامه‌ها و نبود فروش اقساطی	۲/۹۷	۰/۹۶	۰/۳۲
کوتاه بودن مدت زمان و تاریخ پوشش بیمه‌ای	۲/۸۶	۰/۹۵	۰/۳۳
برخورد نامناسب کارگزاران ارزیاب	۲/۸۴	۱/۰۸	۰/۳۸

توضیح طیف: ۵ = خیلی زیاد، ۴ = زیاد، ۳ = تا حدی، ۲ = کم، ۱ = خیلی کم.
 برگرفته از: یافته‌های پژوهش

بیمه و کشاورزی

سال نهم
 شماره ۳۳ و ۳۴
 ۱۳۹۱

چنانکه داده‌های جدول شماره ۱۵ نشان می‌دهد، از دیدگاه پاسخگویان، همه موانع مورد بررسی، از میانگینی بالای ۳ یعنی متوسط تا زیاد برخوردارند، به غیر از ۶ مورد پایانی جدول شماره ۱۵ که دارای اهمیتی کمتر از متوسط بودند.

نتایج سنجش راهکارهای بهبود کیفیت خدمات بیمه کشاورزی و افزایش رضایت پاسخگویان برای بهبود کیفیت خدمات بیمه کشاورزی و افزایش رضایت پاسخگویان، تعداد ۱۵ پیشنهاد از راه پرسشنامه با طیف لیکرت ۵ سطحی، مورد سنجش قرار گرفت که نتایج به‌دست آمده از آن، در جدول شماره ۱۶ بازتاب یافته است.

جدول شماره ۱۶: راهکارهای بهبود کیفیت خدمات بیمه کشاورزی و افزایش رضایت پاسخگویان

ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	راهکارهای پیشنهادی
۰/۲۰	۰/۸۷	۴/۳۸	ایجاد دفتر فرعی بیمه کشاورزی در بخشها
۰/۲۱	۰/۹۱	۴/۲۸	پرداخت غرامتها در مدت زمان کمتر
۰/۲۰	۰/۸۶	۴/۲۳	اجرای قانون تخفیف حق بیمه برای بیمه‌گذارانی که خسارت نداشته‌اند
۰/۲۰	۰/۸۲	۴/۱۹	بیمه فراگیر برنج از سوی دولت با گزینه ارزان
۰/۲۴	۱/۰۰	۴/۱۴	کاهش مدت‌زمان مراجعه ارزیاب خسارت برای بازدید از سطح خسارت‌دیده پس از درخواست بیمه‌گذار
۰/۲۴	۰/۹۵	۴/۰۵	امکان پرداخت تقسیمی حق بیمه گزینه‌های برتر
۰/۲۳	۰/۹۳	۴/۰۳	معرفی بیمه‌گذاران نمونه برای استفاده از تسهیلات مناسب
۰/۲۳	۰/۹۳	۴/۰۳	افزایش نظارت مستمر صندوق بیمه بر چگونگی ارزیابی ارزیابان و عملکرد شرکت کارگزاری
۰/۲۵	۱/۰۱	۴/۰۱	خرید بیمه‌نامه از بازاریابان در محل سکونت‌تان
۰/۲۸	۱/۰۹	۳/۹۳	برگزاری کلاسهای آموزشی بیمه از سوی شرکت کارگزاری
۰/۳۴	۱/۲۷	۳/۷۴	استفاده از اعضای شوراهای اسلامی روستا در شناسایی مزارع بیمه شده به ارزیابان خسارت
۰/۲۸	۱/۰۵	۳/۷۳	استفاده از GPS در اندازه‌گیری سطح بیمه‌شده و خسارت‌دیده در جهت پرداخت خسارت عادلانه
۰/۲۹	۱/۰۵	۳/۶۵	کیل‌گیری و برآورد میزان تناژ تولیدی و پرداخت خسارت در صورت کاهش تولید
۰/۳۳	۱/۱۶	۳/۵۵	بیمه خزانه برنج برای دارندگان بانک نشا با حق بیمه مناسب
۰/۳۳	۱/۱۷	۳/۵۲	خرید نشا از بانک نشا و کم کردن میزان حق بیمه پرداختی کشاورز

توضیح طیف: ۵ = خیلی زیاد، ۴ = زیاد، ۳ = تاحدی، ۲ = کم، ۱ = خیلی کم .

همانگونه که داده‌های جدول شماره ۱۶ نشان می‌دهد، همه راهکارهای مورد بررسی از دیدگاه پاسخگویان، دارای اهمیتی بالای ۳/۵۰ از ۵ بوده است که اهمیت بالاتر از متوسط تا زیاد این راهکارها را نمایان می‌سازد.

ب) نتایج استنباطی

۱- تحلیل همبستگی متغیرهای مستقل با میزان بیمه محصول برنج در سال ۱۳۹۰
برای تحلیل همبستگی متغیرهای مستقل با میزان بیمه محصول برنج در سال ۱۳۹۰ از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج به‌دست آمده، در جدول شماره ۱۷، بازتاب یافته است.

جدول شماره ۱۷: تحلیل همبستگی متغیرهای مستقل با میزان بیمه محصول برنج در سال ۱۳۹۰

نام متغیر	مقدار ضریب پیرسون	سطح معنیداری
سطح بیمه در سال ۸۹	۰/۹۹۲**	۰/۰۰۰
سن کشاورز	۰/۳۴۰**	۰/۰۰۰
میزان سواد	-۰/۱۸۸*	۰/۰۲۰
سابقه در کشاورزی	۰/۳۳۱**	۰/۰۰۰
فاصله تا شرکت کارگزاری	۰/۰۱۰	۰/۸۹۹
میزان زمین زراعی	۰/۹۶۸**	۰/۰۰۰
درآمد خالص سالانه	۰/۹۳۳**	۰/۰۰۰
سابقه بیمه‌گذاری	۰/۲۹۰**	۰/۰۰۰
شرکت کردن در کلاس بیمه	۰/۱۹۶*	۰/۰۱۵
میزان مطالعه نشریه‌های بیمه	۰/۰۱۷	۰/۸۳۸
سطح کشت سال ۸۹	۰/۹۶۱**	۰/۰۰۰
گزینه انتخابی در سال ۸۹	-۰/۱۵۲	۰/۰۶۰
سطح زمین دریافت خسارت در سال ۸۹	۰/۵۱۴**	۰/۰۰۰
مبلغ خسارت در سال ۸۹	۰/۳۱۶**	۰/۰۰۰
میزان دانش از بیمه	-۰/۰۴۸	۰/۵۵۹
میزان رضایت از بیمه	۰/۰۵۶	۰/۴۹۰

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

بیمه و کشاورزی

سال نهم
شماره ۳۳ و ۳۴
۱۳۹۱

همانگونه که داده‌های جدول شماره ۱۷ نشان می‌دهد، میان میزان سطح بیمه در سال ۹۰ با متغیرهای سطح بیمه در سال ۸۹ سن کشاورز، سابقه در کشاورزی، میزان زمین زراعی، درآمد خالص سالانه، سابقه بیمه‌گذاری، شرکت کردن در کلاس بیمه، رضایت از کیفیت کلاسها، سطح کشت در سال ۸۹، مبلغ خسارت در سال ۸۹ و سطح زمین دریافت خسارت در سال ۸۹، رابطه مستقیم و معنیداری وجود دارد.

۲- بررسی عوامل مؤثر بر میزان سطح کشت بیمه شده در سال ۱۳۹۰
برای بررسی عوامل مؤثر بر میزان سطح کشت بیمه شده در سال ۹۰ از رگرسیون خطی چندگانه با روش گام به گام استفاده شد. مدل یاد شده، تا ۳ گام پیش رفت. نتایج برگرفته از تحلیل رگرسیون در گام سوم، در جدول شماره ۱۸، آمده است.

جدول شماره ۱۸: مقدار ضریب استاندارد شده Beta و سطح معنیداری هر یک از متغیرها در گام سوم

متغیر	ضریب غیر استاندارد B	ضریب استاندارد شده Beta	t	سطح معنیداری
مقدار ثابت	-۰/۱۸	-	۲/۷۷۶	۰/۰۰۶
سطح بیمه در سال پیش (۸۹)	۱/۱۲۷	۱/۱۴	۲۱/۴۸	۰/۰۰۰
میزان زمین زراعی	-۰/۱۳۸	-۰/۱۳۷	۲/۶۳	۰/۰۰۹
رضایت از بیمه در سالهای گذشته	۰/۰۲۴	۰/۰۴۵۰	۲/۳۶	۰/۰۱۹

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

۳- خلاصه تحلیل رگرسیون خطی چندمتغیره

جدول شماره ۱۹: خلاصه تحلیل رگرسیون خطی چندمتغیره در گام سوم

ضریب همبستگی (R)	ضریب تعیین (R ²)	ضریب تعیین تعدیل شده (R ² A)	F	سطح معناداری
۰/۹۹	۰/۹۸۵	۰/۹۸۵	۳۲۷۴/۳	۰/۰۰۰

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

با توجه به مقدار R تعدیل شده می‌توان گفت، متغیرهای موجود، ۹۸ درصد از تغییرات متغیر وابسته سطح بیمه را در سال ۹۰ تبیین کرده‌اند.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

بررسی دانش کشاورزان پیرامون بیمه نشان داد که میانگین نمره کشاورزان در این باره، ۱۰/۷۹ از ۲۰ بود. این نتیجه، با نتایج پژوهش (تیرایی یاری، ۱۳۸۱) و (عبداللهی عزت‌آبادی و اسلام لوییان ۱۳۸۶) و (زارع مهرجردی و اسماعیلی ۱۳۸۹) همخوانی دارد. مقایسه این پژوهش با نتایج پژوهش (ویجایا بهیناندا، سوريامانی ۱۹۹۹)، (یزدان پناه، زمانی، رضایی مقدم ۱۳۸۷) و (چیزی و قلاوند ۱۳۸۲) و (زمانی، کرمی، یزدان پناه ۱۳۸۷)، (ترکمانی ۱۳۸۸)، (ایروانی و همکاران ۱۳۸۵)، (محمدی، رفیعی و ایروانی ۱۳۸۷)، (مهمد و آرتمن ۲۰۰۵)، (زمانی و همکاران ۱۳۸۶)، (قلاوند و چیزی ۱۳۸۳)، (کرمی، زمانی و کشاورز ۱۳۸۷)، (هاردکر و همکاران ۲۰۰۴)، (یعقوبی و چیزی ۱۳۸۰)، (محمدی، رفیعی و ایروانی ۱۳۸۷) و (طبائیان و آجیلی ۱۳۸۹) نشان‌دهنده ناهمخوانی است. این نتیجه، پایین بودن دانش و آگاهی پاسخگویان را در زمینه قوانین و مقررات جاری صندوق بیمه کشاورزی نمایان می‌کند که درخور ژرفنگری و توجه است.

این نتیجه می‌تواند برگرفته از تخصیص نیافتن اعتبار کافی از سوی صندوق بیمه، نبود اطلاع‌رسانی مناسب به کشاورزان برای شرکت کردن در کلاسها، استفاده نکردن از کشاورزان پیشرو در جهت تشویق دیگر کشاورزان به شرکت جستن در کلاسها، ناکافی بودن هماهنگیهای لازم با دیگر اداره‌ها، نهادها و سازمانهای مرتبط با کشاورزان، نبودن مقررات الزام‌آور برای کشاورزان به منظور شرکت کردن در کلاسها، نبودن ابزارهای تشویقی برای گرایش دادن و ترغیب آنان به شرکت جستن در کلاسها و دیگر موارد باشد.

بررسی عوامل و موانع پذیرش بیمه از سوی کشاورزان نیز نشان داد که از دیدگاه پاسخگویان، همه موانع مورد بررسی، از میانگینی بالاتر از ۳ یعنی متوسط تا زیاد برخوردار بودند، به غیر از موارد زیر که اهمیتی کمتر از متوسط دارند:

مطمئن نبودن از برداشت محصول، دور بودن شرکتهای خدمات بیمه‌ای از مراکز فعالیت کشاورزان، نبود بازدید بموقع از سوی کارشناسان ارزیاب (پیش از محو شدن اثرهای خسارت)، نقدی بودن فروش بیمه‌نامه‌ها و نبود فروش اقساطی، کوتاه بودن مدت‌زمان و

فصلنامه
پژوهشی

تاریخ پوشش بیمه‌ای و برخورد نامناسب کارگزاران ارزیاب. نتایج این پژوهش در مقایسه با دیگر پژوهشها در زمینه موانع پذیرش بیمه کشاورزی از سوی کشاورزان چنین است:

طولانی بودن فاصله زمانی تعیین غرامت تا پرداخت غرامت و پرداخت نشدن بموقع خسارت با تحقیق (ترکمانی، ۱۳۷۸) همخوانی دارد. با توجه به نیاز مالی کشاورزان، طولانی بودن روند تعیین و دریافت خسارت و پرداخت نشدن بموقع آن باعث دلسردی در ادامه روند بیمه‌گذاری کشاورزان می‌شود.

پایین بودن مبلغ مربوط به غرامت پرداختی به کشاورزان، با پژوهشهای (نجفی، احمدپور، ۱۳۸۰)، (زارع مهرجردی و اسماعیلی، ۱۳۸۹) و (ترکمانی، ۱۳۷۸) همخوانی دارد. با توجه به نوع گزینه انتخابی بیمه‌گذار در صورت پرداخت مبلغ غرامت نامناسب و اجحاف در حق بیمه‌گذار باعث نارضایتی او می‌شود.

پایین بودن درآمد سالانه کشاورزان با پژوهشهای (مهمد و آرتمن، ۲۰۰۵)، (عبداللهی عزت‌آبادی و اسلاملو بیان، ۱۳۸۶) و (کرباسی، ۱۳۸۰) همخوانی دارد. بسیاری از کشاورزان به علت پایین بودن درآمد سالانه خود، توانایی خرید بیمه‌نامه را ندارند.

نامناسب بودن خسارتهای زیرپوشش بیمه و کم بودن قدرت انتخاب کشاورزان در بهره‌گیری از خدمات بیمه‌ای و محدود بودن تنوع پوشش بیمه‌ای محصولات و نبود پوشش برای پاره‌ای از عوامل خطر و برای شماری از محصولات، با نتایج پژوهش (زارع مهرجردی و اسماعیلی، ۱۳۸۹) همخوانی دارد. بیمه‌گذاران همیشه خواهان بیمه‌ای هستند که خسارت آنان را به هر دلیل و با هر میزان که باشد، جبران کند. در این باره، آنها خواستار افزایش عوامل زیرپوشش بیمه و حتی آن دسته از عوامل بیماریزا و آفتها و بیماریهای زراعی هستند که به شیوه‌های گوناگون می‌توان با آنها مبارزه کرد.

بالا بودن نرخ حق بیمه نیز، با تحقیق (شرکت مهندسی مشاور یکم، ۱۳۸۰) همخوانی دارد. بالا بودن نرخ حق بیمه سهم کشاورز، بویژه در گزینه‌های بالاتر، از عوامل بازدارنده در خرید بیمه‌نامه از سوی کشاورزان به شمار می‌آید.

آگاه نکردن کشاورزان در زمینه تعهدات بیمه‌گر و بیمه‌گذار با پژوهشهای (تیرایی یاری، ۱۳۸۱)، (عبداللهی عزت‌آبادی و اسلاملو بیان، ۱۳۸۶) و (زارع مهرجردی و اسماعیلی، ۱۳۸۹) همخوانی دارد. اطلاع نداشتن از تعهدات بیمه‌گر و بیمه‌گذار که بیشتر بیمه‌گذاران با آن روبه‌رو هستند، از موانع بیمه‌پذیری کشاورزان است. متأسفانه بیمه‌گذاران، حتی اطلاعات خلاصه شده موجود در بیمه‌نامه را که آگاهی هرچند اندکی از وظایف بیمه‌گر و بیمه‌گذار ارائه می‌کند، مطالعه نمی‌کنند.

وجود ضعف فنی در کارگزاران ارزیاب و کمبود افراد آموزش دیده در کارگزاریهای بیمه نیز، با تحقیق (اکوری، ۱۹۸۹) همخوانی دارد. ضعف علمی و فنی ارزیاب خسارت، و نبودن افراد آموزش دیده و کارآموده می‌تواند باعث ضایع شدن حق کشاورز و یا صندوق بیمه شود. در هر دو صورت، استفاده از نیروهای با تجربه و آموزش دیده به حفظ منافع بیمه‌گذار و بیمه‌گر می‌انجامد.

پایین بودن سطح تحصیلات کشاورزان، با نتایج پژوهش (عبداللهی عزت آبادی و اسلاملوپیان، ۱۳۸۶) همخوانی دارد. کم بودن سطح سواد کشاورزان، باعث تردید کشاورزان در پذیرش بیمه می شود. بی گمان، افزایش سطح سواد، ر پذیرش آگاهانه بیمه بسیار مؤثر است.

همچنین، بالا بودن سن کشاورزان، با یافته های پژوهشهای (اسمیت و باکوئت، ۱۹۹۶)، زارع مهرجردی و اسماعیلی، ۱۳۸۹) و (آبیار و قدیریان، ۱۳۷۴) همخوانی دارد. با افزایش سن بیمه گذاران، پذیرش بیمه از سوی آنها سخت تر می شود.

نبود تناسب میان حق بیمه پرداختی، با تعهدات بیمه گر نیز با نتایج پژوهشهای (نجفی و احمدپور، ۱۳۸۰) و (زارع مهرجردی و اسماعیلی، ۱۳۸۹) همخوانی دارد. با توجه به تفاوت نرخ محصول در بازار و معیار محاسبه حق بیمه از سوی صندوق بیمه که اغلب از سازمانهای دولتی مربوط گرفته می شود، به طبع، حداکثر تعهد بیمه گر در سطح پایینی نسبت به هزینه تولید قرار می گیرد. حق بیمه پرداختی سهم کشاورز نیز، برپایه گزینه انتخابی و حداکثر تعهد بیمه گر مربوط، استوار است.

دیوانسالاری (بوروکراسی) زیاد در دریافت حق بیمه و بیمه کردن محصولات، با تحقیق (زارع مهرجردی و اسماعیلی، ۱۳۸۹) همخوانی دارد. به طبع، پیچیده بودن روند بیمه گری که باید بر اساس آیین نامه بیمه و دریافت مدارک مثبت از کشاورز انجام پذیرد، چنانچه باعث هدر رفتن وقت بیمه گذار و افزایش مدت زمان صدور بیمه نامه شود، زمینه های نارضایتی کشاورزان را فراهم می آورد.

پایین بودن احتمال خطر، با یافته های پژوهشهای (مهمد و آرتمن، ۲۰۰۵) و (عبداللهی عزت آبادی و اسلاملوپیان، ۱۳۸۶) همخوانی دارد. در صورت روی ندادن عوامل خطر زیر پوشش بیمه در دو یا چند سال پیاپی، از سطح بیمه کاسته می شود. با توجه به زیر پوشش بودن عوامل قهری طبیعی از سوی بیمه، احتمال وقوع آن هر لحظه می تواند باشد، بنابراین، در صورت کاهش سطح بیمه و وقوع شرایط نامناسب جوی، بسیاری از کشاورزان بدون بیمه، زیانهای جبران ناپذیری خواهند دید.

بالا بودن مبلغ حق بیمه ها و افزایش فزاینده هر ساله آن، با نتایج تحقیقهای (ترکمانی، ۱۳۸۸)، (شرکت مهندسين مشاور یکم، ۱۳۸۰) و (بارنت و همکاران، ۲۰۰۰) همخوانی دارد. در دو سال گذشته، در راستای سیاستهای حمایتی، صندوق بیمه کشاورزی، نرخ حق بیمه سهم کشاورز محصول برنج را افزایش نداده است؛ ولی براساس نظرسنجی از بیمه گذاران، هرگونه افزایش تعرفه ها باعث کاهش سطح بیمه می شود.

دور بودن محل کار شرکتهای خدمات بیمه ای از مراکز فعالیت کشاورزان نیز، با یافته های بررسیهای (طبائیان و آجیلی، ۱۳۸۹) و (زارع مهرجردی و اسماعیلی، ۱۳۸۹) همخوانی دارد. این مسئله، دشواریهایی مانند هزینه رفت و آمد برای مراجعه را به کشاورز تحمیل می کند، که می تواند عاملی بازدارنده در جهت افزایش سطح بیمه باشد.

بازدید نکردن بموقع از سوی کارشناسان ارزیاب (پیش از محو شدن اثرهای خسارت) با نتیجه تحقیق (زارع و مهرجردی و اسماعیلی، ۱۳۸۹) همخوانی دارد. در صورت بازدید نکردن

بموقع، پس از گزارش خسارت از سوی بیمه‌گذار، اثرهای خسارت از بین می‌رود که به ضایع شدن حق بیمه‌گذار و یا صندوق بیمه می‌انجامد. مهلت قانونی برای بازدید از مورد خسارت، ۷۲ ساعت پس از تشکیل پرونده و ارائه مستندات لازم است و چنانچه بازدید بموقع انجام نگیرد، محصول کشاورز، بیشتر در دسترس عامل خطر خواهد بود و در نهایت، باعث دلسردی کشاورز نسبت به بیمه کشاورزی خواهد شد.

نقدی بودن فروش بیمه‌نامه‌ها و نبودن فروش اقساطی نیز با یافته‌های پژوهش (زارع مهرجردی و اسماعیلی، ۱۳۸۹) همخوانی دارد. در گزینه‌های بالاتر بیمه برنج، به دلیل بالا بودن حق بیمه سهم بیمه‌گذار کشاورزان خواستار پرداخت اقساطی آن هستند. البته انجام این کار از نظر آیین‌نامه‌ای، به طور کامل امکانپذیر بوده و راهکار آن نیز، پیشبینی شده است؛ ولی بیشتر کشاورزان از آن آگاه نیستند. از سویی، بیمه‌گذار در برابر این اقساط می‌باید چک ارائه دهد که این نیز، با وضعیت مالی کشاورزان سازگار نیست.

نتایج این پژوهش در مقایسه با دیگر پژوهشها در زمینه میزان رضایت پاسخگویان از وضعیت بیمه محصول برنج از سوی کشاورزان چنین است:

اعتماد و اطمینان بیمه‌گذار به کارکنان شرکت کارگزاری، با یافته‌های تحقیق (ترکمانی، ۱۳۷۸) همخوانی دارد. اعتماد بیمه‌گذار به شرکت کارگزاری در رضایت آنان از بیمه مؤثر است و در افزایش سطح بیمه شهرستان، نقش مثبتی دارد.

چگونگی پاسخگویی به پرسشها در مراجعه به شرکت کارگزاری نیز، با یافته‌های پژوهش (میشرا، ۱۹۹۹) همخوانی دارد. رفتار شفاف و پاسخگویی روشن به پرسشهای بیمه‌گذاران در روشن شدن دیدگاه بیمه‌گذاران پیرامون بیمه و رضایت خاطر آنان مؤثر است.

کیفیت کلاسهای آموزشی تشکیل شده از سوی شرکت کارگزاری بیمه کشاورزی با نتایج پژوهشهای (یزدان‌پناه، زمانی و احمدی، ۱۳۸۶) و (کرباسی و کامبوزیا، ۱۳۸۲) همخوانی دارد. در این زمینه، تشکیل منظم کلاسها و سطح کیفی آنها هماهنگ و همسو با سطح ادراک و اطلاعات کشاورزی بیمه‌گذاران، در رضایت آنان، تأثیر مثبت دارد.

توضیح موارد آیین‌نامه‌ای بیمه و عوامل زیرپوشش بیمه از سوی متصدی صدور بیمه‌نامه در شرکت کارگزاری نیز، با یافته‌های پژوهشهای (زمانی، کرمی و یزدان‌پناه، ۱۳۸۷) و (کرمی، زمانی و کشاورز، ۱۳۸۷) همخوانی دارد. تبیین موارد آیین‌نامه‌ای و روشن ساختن تکالیف و وظایف بیمه‌گذار و بیمه‌گر مطابق قراردادشان، در رضایت آنان از بیمه و شرکت کارگزاری مؤثر است.

میزان رضایت بیمه‌گذار از اطلاع‌رسانی و تبلیغات شرکت کارگزاری، بیمه در جهت افزایش سطح پوشش بیمه و افزایش تعداد بیمه‌گذاران با یافته‌های پژوهشهای (جهانگرد، ۱۳۷۸)، (یعقوبی و فرانی، ۱۳۷۹)، (قائد امینی، ۱۳۷۷) و (طبائیان و آجیلی، ۱۳۸۹) همخوانی دارد. به طبع، هرچه اطلاع‌رسانی شرکت در زمینه مهلت بیمه‌پذیری برنج و دیگر محصولات و تبلیغات پیرامون تشویق کردن کشاورزان به خرید بیمه‌نامه بیشتر باشد، در افزایش رضایتمندی و افزایش سطح پوشش بیمه مؤثر است.

برخورد مدیر عامل و کارکنان شرکت کارگزاری بیمه کشاورزی با بیمه‌گذاران نیز، با

نتایج تحقیق (جهانگرد، ۱۳۷۸) و (چیزری و قلاوند، ۱۳۸۲) همخوانی دارد. برخورد خوب و شایسته مدیر عامل و کارکنان شرکت با بیمه‌گذاران، زمینه رضایت خاطر آنان را فراهم می‌آورد.

دسترسی آسان به شرکت کارگزاری، با یافته‌های بررسیهای (طبائیان و آجیلی، ۱۳۸۹)، (زمانی و همکاران، ۱۳۸۶) و (کرمی، زمانی و کشاورز، ۱۳۸۷) همخوانی دارد. دسترسی آسان به شرکت با کمترین هزینه و انجام امور مربوط برای بیمه‌گذاران، باعث افزایش اطمینان بیمه‌گذاران به بیمه کشاورزی و شرکت می‌شود.

افزایش سطح پوشش بیمه و تعداد بیمه‌گذاران، با نتایج تحقیق (میشرا، ۱۹۹۹) همخوانی دارد. تلاش شرکت در افزایش هرچه بیشتر سطح پوشش بیمه و تعداد بیمه‌گذاران با حفظ کیفیت کار، در رشد و توسعه صنعت بیمه در منطقه بسیار اهمیت دارد. بررسی آمار چندساله مربوط، نشان‌دهنده موفقیت نسبی شرکت در این زمینه است.

بررسی راهکارهای بهبود کیفیت خدمات بیمه کشاورزی و افزایش رضایت پاسخگویان نشان داد که همه راهکارهای مورد بررسی از دیدگاه پاسخگویان دارای اهمیتی بالاتر از ۳/۵۰ از ۵ بوده است که اهمیت بالاتر از متوسط تا زیاد این راهکارها را نشان می‌دهد.

سرانجام، نتایج این پژوهش در مقایسه با دیگر پژوهشها در زمینه راهکارهای بهبود خدمات بیمه کشاورزی و افزایش رضایت پاسخگویان از سوی کشاورزان، چنین است:

پرداخت غرامتها در مدت زمان کمتر، با نتایج تحقیق (ترکمانی، ۱۳۸۸) همخوانی دارد. تسریع در بازدید و پرداخت غرامت بیمه‌گذاران، از راهکارهای مهم بهبود کیفیت خدمات بیمه کشاورزی است.

کاهش مدت زمان مراجعه ارزیاب خسارت برای بازدید از سطح خسارت دیده پس از درخواست بیمه‌گذار نیز، با یافته‌های (طبائیان و آجیلی، ۱۳۸۹) همخوانی دارد. به طبع، این مورد در افزایش رضایت بیمه‌گذار نقش بسزایی دارد؛ زیرا کشاورز پس از بازدید ارزیاب خسارت می‌تواند، نسبت به جمع‌آوری هرچه سریعتر محصول، اقدام و از وقوع خسارت بیشتر در سطح مزرعه، جلوگیری کند.

امکان پرداخت تقسیمی حق بیمه گزینه‌های برتر با تحقیق (زارع مهرجردی، اسماعیلی، ۱۳۸۹) همخوانی دارد. این امکان، به روی آوردن بیمه‌گذاران برای انتخاب گزینه‌های برتر بیمه می‌انجامد و در هنگام دریافت غرامت به دلیل حداکثر تعهد، میزان غرامت دریافتی به خسارت واقعی نزدیکتر می‌شود و زمینه خشنودی و رضایت خاطر بیمه‌گذار را فراهم می‌آورد.

معرفی بیمه‌گذاران نمونه برای استفاده از تسهیلات مناسب، با یافته‌های پژوهش (کرمی، زمانی و کشاورز، ۱۳۸۷) همخوانی دارد. این امکان، در تشویق دیگر بیمه‌گذاران به استفاده از مزایای بیمه کشاورزی مؤثر است. و گامی اثربخش در توسعه کیفیت خدمات بیمه کشاورزی به شمار می‌آید.

برگزاری کلاسهای آموزشی بیمه از سوی شرکت کارگزاری با نتیجه تحقیق (محمدی، رفیعی و ایروانی، ۱۳۸۷) همخوانی دارد. افزایش کیفیت کلاسهای آموزشی بیمه برای کشاورزان، در بهبود کیفیت خدمات بیمه و افزایش اطلاعات بیمه‌گذاران درباره فعالیتهای بیمه، مؤثر است.

- در پایان، با توجه به نتایج به دست آمده از این پژوهش، موارد زیر نیز، پیشنهاد می‌شود:
- (الف) تخصیص اعتبار مالی لازم برای تشکیل کلاسهای آموزشی.
- (ب) تشکیل دوره‌های آموزشی برای مربیان و مروجان بخش خصوصی در راستای بالا بردن اطلاعات بیمه‌ای آنان.
- (پ) اطلاع‌رسانی به کشاورزان به شیوه‌ای مناسب و هماهنگی با سازمانهای مربوط.
- (ت) تشویق کشاورزان پیشرو برای شرکت کردن در کلاسها و استفاده از تجربه‌های آنان در راستای جذب دیگر کشاورزان.
- (ث) تشکیل نشستهای هم‌اندیشی با فرماندارها، بخشدارها، مدیریت جهاد کشاورزی، مراکز خدمات، تعاونیهای روستایی، و دیگر مراکز مرتبط، برای برانگیختن و تشویق کشاورزان به شرکت کردن در کلاسها.
- (ج) تبیین مقررات ویژه از سوی صندوق بیمه برای واداشتن کشاورزان به شرکت کردن در کلاسها، مانند فروش بیمه‌نامه با گزینه‌های سوم و چهارم به شرط شرکت کردن سالانه در کلاسها.
- (چ) صدور گواهی شرکت کردن در کلاسها از سوی صندوق بیمه.
- (ح) تبیین مقررات تشویقی برای کشاورزان شرکت‌کننده در کلاسها مانند تخفیف در مبلغ حق بیمه سهم کشاورز.
- (خ) افزایش تعداد ارزیابان خسارت در جهت تسریع رسیدگی به پرونده‌های خسارتی که خود باعث اشتغال موقت دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی نیز خواهد شد.
- (د) افزایش دقت و نظارت بیشتر در بررسی پرونده‌های خسارتی و تشویق کشاورزان به خرید بیمه‌نامه با گزینه‌های برتر.
- (ذ) در صورت ارائه معرفی‌نامه از سوی نهادها و سازمانهای صلاحیتدار، بیمه‌نامه گزینه یک، به طور رایگان برای کشاورزان کم‌درآمد صادر شود.
- (ر) نظر به اینکه آیین‌نامه کنونی بیمه برنج، کارایی لازم در برآورد انتظارهای بیمه‌گذاران را ندارد، بنابراین لازم است شیوه ارزیابی خسارت برنج، بر مبنای کاهش تولید از تناژ اعلام شده از سوی بیمه‌گذار در بیمه‌نامه باشد.
- (ز) با کنترل مناسب و نظارت دقیقتر در ارزیابیها می‌توان از پرداختهای غیرضروری جلوگیری کرد و میزان ریسک منطقه را کاهش داد تا جلوی افزایش حق بیمه سهم کشاورز گرفته شود.
- (س) ضمن تأکید به شرکتهای کارگزاری در زمینه توضیح دادن موارد بیمه‌ای در هنگام صادر کردن بیمه‌نامه برای کشاورزان بیمه‌گذار بیسواد، بهتر است از افراد امین برای توضیح دادن موارد آیین‌نامه‌ای همچون حداکثر تعهد بیمه‌گری، وظایف بیمه‌گذار و بیمه‌گر و دیگر موارد، استفاده شود.
- (ش) تشکیل دوره‌های آموزشی عملی برای ارزیابان خسارت برای بالا بردن توان علمی و فنی آنان و رتبه‌بندی ارزیابان خسارت بر اساس تجربه و پتانسیلهای علمی.
- (ص) با توجه به پایین بودن سطح تحصیلات کشاورزان و بالا بودن سن آنان، تشکیل دوره‌های آموزشی سازگار با شرایط آنها و دست‌کم سالی دو بار، توصیه می‌شود.
- (ض) در صورت تغییر روش ارزیابی خسارت، می‌توان به یک تناسب مناسب میان حق بیمه

- پرداختی و حداکثر تعهد بیمه‌گر، دست پیدا کرد.
- ع) برای آسانتر شدن صدور بیمه‌نامه، می‌توان برای هر بیمه‌گذار، پرونده‌ای مادر تشکیل داد تا نیازی به دریافت مدارک در هر سال نباشد.
- غ) استفاده از بازاریابان امین محلی برای صادر کردن بیمه‌نامه در محل سکونت بیمه‌گذار و جلوگیری از مراجعه‌های غیرضروری کشاورز به شرکت کارگزاری و صرفه‌جویی کشاورز در پرداخت هزینه رفت و آمد، لازم به نظر می‌رسد.
- ف) باتوجه به زیرپوشش بودن عوامل قهری طبیعی در بیمه برنج و در صورت نبودن عامل خطر زیرپوشش و پرداخت نشدن غرامت، بهتر است از قانون تخفیف در حق بیمه پرداختی سهم بیمه‌گذار در سال آینده استفاده شود (زیرا اغلب اعمال نمی‌شود).
- ق) به بیمه‌گذاران در کلاسهای توجیهی توضیح داده شود که پرداخت هرگونه خسارت غیرواقعی و نابجا باعث افزایش سطح ریسک منطقه و افزایش حق بیمه سهم بیمه‌گذار در سالهای آینده می‌شود.
- ک) نظارت مستمر بر کار ارزیابان خسارت در زمینه رعایت تاریخ بازدید پس از دریافت پرونده و رسیدگی هرچه سریعتر به پرونده‌ها.
- گ) آسان کردن دریافت اقساطی حق بیمه سهم کشاورز، اقدامی بسیار مناسب است. در صورت امکان، حق بیمه سهم کشاورز در هنگام دریافت وام سلف از مبلغ وام ایشان، کم شود.
- ل) در راستای جلب اعتماد هرچه بیشتر بیمه‌گذاران به شرکت کارگزاری، انجام سریعتر امور، حفظ احترام بیمه‌گذار، رعایت امانتداری و روابط صمیمانه با کشاورزان، مورد تأکید است.
- م) برای روشن شدن دیدگاه بیمه‌گذاران در زمینه بیمه، پاسخگویی شفاف به پرسشهای بیمه‌گذاران لازم است.
- ن) نظارت صندوق بیمه بر تشکیل کلاسها از سوی شرکت کارگزاری برای بیمه‌گذاران در جهت رعایت کیفیت کلاسها، ضروری است.
- و) توضیح هرچه بهتر مقررات و آیین‌نامه بیمه کشاورزی، از ایجاد سوءتفاهم جلوگیری می‌کند.
- ه) افزایش اعتبار اختصاصی در راستای تبلیغ بیمه از سوی شرکت برای افزایش اطلاعات بیمه‌گذاران لازم است.
- ی) برای افزایش سطح پوشش بیمه، ارائه گزارش سالانه از فعالیت بیمه شهرستان برای بیمه‌گذاران پیشنهاد می‌شود.
- ژ) هماهنگی با بانک کشاورزی برای ارائه وام بانکی به بیمه‌گذاران نمونه در راستای تشویق دیگران به الگوبرداری از آنان.

سپاسگزاری

این پژوهش، با حمایت مالی صندوق بیمه کشاورزی انجام گرفته است که بدین وسیله از همکاری و حمایت آن صندوق محترم، سپاسگزاری می‌شود.

فصلنامه
پژوهشی

منابع:

۱. استخر. م، زیبایی. م، و طرازکار. م، (۱۳۸۸)، «ارزیابی تأثیر یارانه بیمه صادراتی بر صادرات محصولات کشاورزی»، *اقتصاد کشاورزی*، جلد ۳، شماره ۴.
۲. اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال شانزدهم، شماره ۶۳.
۳. امینی زارع، رامین، (۱۳۸۹)، «نگاهی تحلیلی به صنعت بیمه در ایران و جهان»، برگرفته از سایت اینترنتی صندوق بیمه کشاورزی [www.aiiri.gov.ir](http://www.aiiri.gov.ir/DesktopModules/Articles/Articlesview).
۴. بشارتی. موسی، (۱۳۹۰)، آمارهای بیمه و گرامات پرداختی بیمه کشاورزی موجود در بانک کشاورزی شعبه تالش.
۵. ترکمانی. جواد، (۱۳۸۸)، «بررسی اثرات بیمه محصولات کشاورزی در کاهش ریسک و نابرابری درآمدی بهره برداران: مطالعه موردی در استان فارس»، *مجله تحقیقات اقتصاد کشاورزی*، جلد ۱، شماره ۱.
۶. چیذری. م، صادقی. ل، و نوری. ا، (۱۳۸۵)، «بررسی نیازهای آموزشی کارشناسان صندوق بیمه محصولات کشاورزی»، *مجله علمی-پژوهشی علوم کشاورزی*، سال دوازدهم، شماره ۳.
۷. دربان آستانه. ع، و ایروانی. ه، (۱۳۸۶)، «عوامل موثر بر پذیرش بیمه محصول گندم، مطالعه موردی گندمکاران استان تهران»، *فصلنامه روستا و توسعه*، سال ۱۰، شماره ۲.
۸. راستگو. ح، و رضوانفر. ا، (۱۳۸۶)، «بررسی عوامل موثر در توسعه بیمه محصولات راهبردی کشاورزی در شهرستان خدابنده»، *اقتصاد کشاورزی و توسعه*، سال پانزدهم، شماره ۵۸.
۹. رستمی. ف، شعبانعلی فمی. ح، محمدمحمدی. ح، و ایروانی. ه، (۱۳۸۶)، «عوامل موثر بر پذیرش بیمه، مطالعه موردی گندمکاران شهرستان هرسین کرمانشاه»، *اقتصاد کشاورزی و توسعه*، سال پانزدهم، شماره ۶۰.
۱۰. زارع مهرجردی. م، و اسماعیلی. ع، (۱۳۸۹)، «تعیین عاملهای موثر بر پذیرش بیمه دام در شهرستان کرمان با کاربرد روشهای پارامتریک و ناپارامتریک»، *مجله تحقیقات اقتصاد کشاورزی*، جلد ۲، شماره ۳.
۱۱. زمانی. غ، کریمی. ع، و یزدان پناه. م، (۱۳۸۷)، «عوامل موثر بر رضامندی بیمه گزاران کشاورزی از بیمه محصولات زراعی»، *علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران*، جلد ۴، شماره ۲.
۱۲. صندوق بیمه کشاورزی، (۱۳۹۰-۱۳۸۹)، *تنوع خدمات و تعرفهها*.
۱۳. طبائیان. ن، آجیلی. ع، (۱۳۸۹)، «عوامل موثر بر پذیرش بیمه محصول سیب، مطالعه موردی: باغداران سیب سمیرم و اقلید»، *نشریه اقتصاد و توسعه کشاورزی (علوم و صنایع کشاورزی)*، جلد ۲۴، شماره ۱.
۱۴. عین اللهی احمدآبادی. محرم، (۱۳۸۷)، «عوامل موثر بر پذیرش بیمه گندمکاران استان زنجان، مطالعه موردی شهرستان خدابنده».
۱۵. قربانی. م، و جعفری. ف، (۱۳۸۹)، «نقش پروفیل ریسک محصولات زراعی در طراحی الگوی بیمه ای (مطالعه موردی عدس دیم استان خراسان شمالی)»، *نشریه پژوهش های حوریات ایران*، جلد ۱، شماره ۱.
۱۶. کرباسی. ع، و کامبوزیا. ن، (۱۳۸۲)، «بررسی عوامل موثر بر تقاضای بیمه محصولات کشاورزی استان سیستان و بلوچستان»، *اقتصاد کشاورزی و توسعه سال یازدهم*، شماره ۴۱ و ۴۲.
۱۷. کریمی. ع، زمانی. غ، و کشاورز. م، (۱۳۸۷)، «تعیین کننده های ادامه بیمه محصولات کشاورزی»، *اقتصاد کشاورزی و توسعه*، سال شانزدهم، شماره ۶۲.
۱۸. کریمی. س.ح، نبی زاده. غ، و بردویی. م، (۱۳۸۶)، آشنایی با عملیات بیمه محصولات زراعی. نشر آموزش کشاورزی (به سفارش صندوق بیمه محصولات کشاورزی با هماهنگی دفتر آموزش های رسمی و حرف کشاورزی).
۱۹. گروه اقتصاد کشاورزی، (۱۳۸۹)، «اهمیت بیمه محصولات کشاورزی در اقتصاد کشاورزی و اقتصاد ملی»، برگرفته از سایت اینترنتی www.agri-eng.org/fa/pic/article/Hemmati.doc

۲۰. ماهنامه سرزمین سبز. فروردین (۱۳۸۵)، «چشم انداز خصوصی سازی در بیمه کشاورزی»، برگرفته از سایت اینترنتی www.aftabir.com/articles/view/economy_marketing_business/bank_insurance/
۲۱. محمدی. ی، رفیعی. ح، و ایروانی. ه، (۱۳۸۷)، «بررسی عوامل موثر بر تقاضای بیمه محصولات منتخب زراعی در شهرستان زرین دشت، استان فارس»، پژوهش و سازندگی در زراعت و باغبانی، شماره ۸۱.
۲۲. نجفی. ب، و احمدپور برازجانی. م، (۱۳۸۰)، «ارزیابی عملکرد برنامه بیمه محصولات کشاورزی»، اقتصاد کشاورزی و توسعه، سال نهم، شماره ۳۵.
23. Bakker. E. J. (1990), " Demand for Rainfall Insurance in the Semi – Arid Tropics in India", *Res. Manage. Prog.* 4:101- 151
24. Barnett, B. J., K. H. Coble and S. R. Spurlock (2000), " Crop Insurance in the Midsouth" , *Technical Bulletin of Mississippi Agricultural and Forestry Experiment Station*, No. 227, Vol.24.
25. Goodwin, B. K. (1993), " An Empirical Analysis of the Demand for Multiple Peril Crop Insurance", *Amer. J. Agr. Econ.*, 75:425-34.
26. Hazell. P. B. (1992), " The Appropriateness of Agricultural Insurance in Developing Countries ", Agriculture and Rural Development Department, World Bank, Washington, D. C., USA. *Journal of International Development.* 4(6): 567- 581.
27. Hojjati, B. and N. Bockstael (1988), " Modeling the Demand for Crop Insurance, Multiple Peril Crop Insurance: A Collection of Empirical Studies ", H.mapp (ed). *Southern Cooperative Series Bulletin*, No. 334:76-153.
28. Huffman, W. E. (1980), " Farm and Off- Farm Work Decisions, The Role of Human Capital ", *Rev. Econ. Stat.*, 62:14-23.
29. Mishra, PK.(1999), " Planning for the Development and Operation of Agricultural Insurance Schemes, Development and Operation of Agricultural Insurance Schemes in Asia ", *Report of the APO Seminar on Agricultural Insurance Held in Manila, Philippines*, pp 27-40.
30. Okorie, A. (1989), " Instituting Agricultural Insurance Scheme in Nigeria: A Mirage or A Reality ", *African Journal of Agricultural Sciences*, publ., 15(1&2) pp 51-67.
31. Smith, V. and A. E. Baquet. (1996), " The Demand for Multiple Peril Crop Insurance, Evidence from Montana Wheat Farms ", *American Journal of Agricultural Economics*, 78: 189-201.
32. Sumner, D. A. (1982), " The Off- Farm Labor Supply of Farmers ", *Amer. J. Agr. Econ.*, 64: 449- 509.
33. Vandever, Monte L.A. (2001), " Demand for Area Crop Insurance among Litchi Producers in Northern Vietnam", *Journal of Agricultural Economics*.
34. Vijaya bhinandana, B. and M. Suryamani (1999), " Attitude of Farmers towards Crop Insurance Scheme ", *Journal of Research ANGRAU.*, No. 27:(3):56-58.

Study of Performance of Rice Insurance & Success of Agency Companies of Agricultural Insurance & Assessment of Damage for Agricultural Products in Talesh City

Dr. J. Yaghoubi, Dr. A. Gheidi & M. Besharati Kiwi*

Abstract

Considering the scarcity of agricultural experts and insurance agents in agricultural bank of Iran, using potentials of private sectors to develop insurance activities seems important. This study is carried out in order to investigate success rate of private Agency insurance companies and estimating loss of agricultural products in Talesh. This study is a type of quantity, applicable & non-trial researches. Statistical population of the study consisted of the 2975 insured farmers covered by Talesh agricultural bank in the year 2011-2012. Statistical sample was randomly selected among the above mentioned insured farmers. Validity of the questionnaires determined by experts' opinion of agricultural bank and the essential modifications were done. The reliability of the research was achieved by the pilot test including 15 farmers of the study area & the calculation of Cronbakh's Alfa that was 0.81-0.92. The result shows that the average number of farmers' information about the insurance & its advantages is 10.79 out of 20. The result of the analysis indicate that there is a direct & meaningful correlation between the insurance level in the year 2012 & the variables of insurance level in 2011, the farmer age, agricultural experience, area of farm land, the annual income, insurance history, attending insurance classes, satisfaction with quality of the classes, cultivation area in 2011, the total loss in 2011, and the amount of the damaged farm land in 2011. The regression analysis showed the three variables including the level of insurance in the previous year, the satisfaction with the insurance in the previous year and cultivated area explain 98% of the changes for the dependent variable.

Key words:

Insurance, Rice, Agency Company of Agricultural Insurance, Assessment of Damage, Performance, Talesh City.

*In order: Assistant Professors of Zanjan University & Msc Student of Azad University of Abhar. E-mail: musa.besharati@yahoo.com

بیمه و
کشاورزی

سال نهم
شماره ۳۳ و ۳۴
۱۳۹۱